

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**AKTUÁLNÍ OTÁZKY ŘEŠENÍ PREVENCE
KRIMINALITY V PŘÍBRAMSKÉM REGIONU**

Autor práce: Petra Kročilová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně,
na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů
uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy
evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna
v souladu s § 47b zákona č.111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Janu Bouchalovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KROČILOVÁ, P. *Aktuální otázky řešení prevence kriminality v příbramském regionu: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2011. 69 str. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Jan Bouchal.

Klíčová slova: Kriminalita, prevence kriminality, primární, sekundární a terciální prevence, sociální a situační prevence, preventivní projekty, Městské kamerové dohlížecí systémy, Republikový výbor pro prevenci kriminality, Komise pro prevenci kriminality

Tato bakalářská práce analyzuje prevenci kriminality a člení ji dle různých hledisek. Zabývá se jednotlivými projekty připravovanými nebo uskutečněnými v příbramském regionu. Řeší problematiku městských kamerových dohlížecích systémů, kdy se zaměřuje na jejich účel a zákonné využití. Bakalářská práce se dále zmiňuje o Republikovém výboru pro prevenci kriminality a Komisi pro prevenci kriminality, která ve spolupráci se státními i nestátními institucemi připravuje projekty prevence kriminality. V samém závěru práce je uveden dotazník, který má zjistit míru informovanosti jednotlivých projektů mezi občany.

ABSTRACT

KROČILOVÁ, P. *Current issues on preventing crime in the Příbram region: bachelor's thesis*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2011. 69 pages. Thesis supervisor JUDr. Jan Bouchal.

Keywords: Criminality, prevention of criminality, primary, secondary and tertiary prevention, social and situational prevention, preventive projects, urban CCTV surveillance systems, National Committee for Prevention of Criminality, Commission for Prevention of Criminality

The present bachelor's thesis analyses the prevention of criminality and divides it according to a variety of standpoints. It addresses individual projects prepared or implemented in the Příbram region. One central question discussed is that of urban CCTV surveillance systems, with a focus on their purpose and their legal use. The thesis furthermore discusses the National Committee for Prevention of Criminality and the Commission for Prevention of Criminality, which in cooperation with state and non-governmental institutions prepare projects for crime prevention. At the conclusion of the work, a questionnaire is given to ascertain the level of information concerning individual projects among the general public.

Obsah

Úvod.....	10
1 Metodika a cíl bakalářské práce.....	11
2 Kriminologie	12
2.1 Pojem kriminologie.....	12
2.2 Vznik a vývoj kriminologie	12
2.3 Zdroje a funkce kriminologie.....	15
2.4 Kriminologie a vztah k ostatním vědám	16
2.4.1 Vztah kriminologie a trestního práva.....	16
2.4.2 Vztah kriminologie a kriminalistiky	16
2.4.3 Vztah kriminologie a kriminální politiky.....	17
2.4.4 Vztah kriminologie a penologie.....	17
3 Kriminalita	18
3.1 Stav, struktura a dynamika kriminality	18
3.1.1 Stav kriminality.....	18
3.1.2 Struktura kriminality	18
3.1.3 Dynamika kriminality	19
4 Prevence kriminality	20
4.1 Primární prevence	21

4.2 Sekundární prevence	22
4.3 Terciální prevence	22
5 Sociální prevence	23
5.1 Rodina	23
5.2 Senioři	24
5.3 Škola.....	25
5.4 Sféra volného času	28
5.4.1 Televize	28
5.4.2 Internet	29
5.4.3 Volný čas a pomoc při výskytu problému.....	31
5.5 Prostředí zaměstnání	34
6 Situační prevence	37
6.1 Opatření nutící pachatele ke zvýšení úsilí při páčání deliktu.....	38
6.1.1 Bezpečnostní řetízky	38
6.2 Opatření zvyšující riziko dopadení pachatele	39
6.2.1 Pouliční osvětlení	39
6.2.2 Poplašná a zabezpečovací zařízení.....	41
6.3 Opatření snižující potencionální zisk pachatele.....	41
6.3.1 VIN kódy.....	41

6.4 Ostatní opatření	42
6.4.1 Sociální poradenství ve finanční oblasti	42
7 Městské kamerové dohlížecí systémy	43
8 Republikový výbor pro prevenci kriminality	47
8.1 Komise pro prevenci kriminality	47
8.1.1 Činnost KPPK	48
8.1.2 Členové KPPK	48
9 Dotazník	50
9.1 Metody získávání informací.....	50
9.2 Výběr respondentů	51
9.3 Metody řešení problému	51
9.4 Hypotézy a jejich stanovení	52
9.5 Dotazník	52
9.5.1 Tvůrčí část.....	52
Závěr.....	61
Seznam literatury	63
Literární zdroje.....	63
Internetové zdroje.....	64
Seznam Příloh.....	66

Příloha I. – Dotazník	66
-----------------------------	----

Úvod

Vzhledem k rozsáhlosti tématu, čímž téma prevence kriminality bezpochyby je, jsem cíl této práce zaměřila na vysvětlení jednotlivých pojmů, představení jednotlivých projektů a nastínění dalších možných způsobů řešení ve městě Příbram. Součástí této práce je i dotazník, který je uveden a vyhodnocen v závěru této práce. Základní poznatky a údaje jsem čerpala z běžně dostupné literatury v knihovnách, z internetových stránek a od zástupců příbramských institucí.

Prevence kriminality je odnepaměti velmi úzce spjata s kriminalitou. Prevence má nezastupitelnou roli, neboť brání kriminalitě v nekontrolovaném rozvoji. V současné době význam prevence vzrůstá, neboť s pokrokem lidstva se objevují nové druhy kriminality, kterým musíme čelit. Postupem let lidé zjistili, že se nestačí spoléhat pouze na státní složky či dobrovolné organizace, ale že je nezbytné probudit zájem občanů o svoji bezpečnost.

Město Příbram, jako město hornické, se problémem kriminality zabývalo odnepaměti. V současnosti již několik let drží smutné prvenství v majetkové kriminalitě.

1 Metodika a cíl bakalářské práce

Vymezení prevence kriminality, jejích preventivních programů a problematika využitelnosti kamerových systémů v příbramském regionu.

Cílem práce je zabývat se aktuálními problémy a zmapovat jednotlivé programy v Příbrami, zjistit, zda jsou mezi veřejností dostatečně známy a dochází k jejich přijetí veřejností. Další částí práce by byla problematika pořizování videozáznamů, která by mohla přispět k preventivnímu programu města.

2 Kriminologie

2.1 Pojem kriminologie

Pojem kriminologie se skládá z latinského slova *crimen* (zločin) a řeckého slova *logos* (věda). Kriminologie je tedy věda o kriminalitě (zločinnosti), o jejích pachatelích a obětech a o její kontrole. Jako každá věda vznikla z potřeby společnosti poznat a ovlivňovat určité jevy. Není pouze vědou empirickou, tedy vědou zabývající se přezkumem jí získaných poznatků, nýbrž je i vědou multidisciplinární, interdisciplinární a teoretickou. Multidisciplinárnost si můžeme představit jako přejímání, dokumentování, porovnávání a začlenění poznatků z různých oborů např. sociologie, psychologie, psychiatrie, trestního práva, pedagogiky, soudní psychiatrie, genetiky aj. Z multidisciplinárně získaných poznatků provádí kriminologie tzv. interdisciplinární syntézu, tedy syntézu společnou pro více oborů.

2.2 Vznik a vývoj kriminologie

V 19. století dochází k masivnímu rozvoji a diferenciaci přírodních a společenských věd. Termínu kriminologie poprvé použil v roce 1885 italský profesor práva Raffaele Garofalo a o dva roky později francouzský antropolog Paul Topinard. S prvními významnými poznatky kriminologie jako vědy přišel v 19. století italský psychiatr a antropolog Cesare Lombrosa, který na základě tělesného měření zvláštností u 25 000 odsouzených vězňů v Itálii, vytvořil obraz typu rozeného zločince. Typologie se opírala o tělesné a vrozené vlastnosti osobnosti u těžkých zločinců. Dle Lombrosa se zločinec poznal na základě malé lebky s ustupujícím čelem, silnou čelistí, chladným pohledem, orlím nosem, nezvyklou délkou paží a přecitlivělostí na meteorologické změny.

Rozvoj společnosti později přiměl Lombrosa ke změně své biologicko-antropologické metody a uznat i vliv jiných než pouze biologických faktorů na vznik zločinnosti. Uznal vliv kriminogenní společnosti, která vytváří příznivé podmínky pro rozené zločince. Zavedl také další typy zločinců, a to zločinec z vášně, příležitostný zločinec, kriminální epileptik a morálně patologický delikvent.

Lombrosova teorie měla ve vědeckých kruzích své příznivce stejně jako odpůrce. Odpůrcům vadil fakt, že Lombrosa používal pro svůj výzkum pouze vězně a neprováděl srovnání s osobami nepáchajícími trestnou činností.

Od Lombrosovy práce vzniklo ve společnosti množství teorií o příčinách kriminality, které je možno rozdělit do 3 základních a nejvýznamnějších:

- **biologická teorie** – hlavní představitel Cesare Lombrosa, příčinou jsou vrozené, biologické vlastnosti nebo nenormální vlastnosti získané ať už vrozenými nebo získanými biologickými pochody
- **psychologická teorie** – vychází z psychoanalytické metody Sigmunda Freuda, příčiny nalézá v duševních stavech pachatelů trestných činů, v jejich zvláštní psychické konstituci, která je vrozená nebo získaná
- **sociologický faktor** – hlavní představitelé Enrico Ferri a Raffaele Garofalo, příčinou je společenské prostředí, tedy společnost jako taková, rodina, škola, pracoviště, skupiny kamarádů apod.

Kořeny kriminologie v České republice sahají do období přelomu 19. a 20. století. Kriminologie v té době však ještě nebyla samostatnou vědou, projevovala se však již u některých odborníků potřebou reagovat na kriminální jevy. V Evropě se však kriminologie jako svébytná věda již formulovala.

Roku 1890 Josef Prušák, právník, soudce a profesor trestního práva na Karlově universitě užil termínu „kriminální věda“. Tato věda v jeho pojetí studuje zločin jako sociální jev způsobený individuálními, sociálními i přírodními faktory. Rozlišoval mezi „kriminální antropologií“, která se zabývá osobností pachatele a „kriminální sociologií“, která studuje sociální kořeny zločinnosti. Takové pojetí samozřejmě překračuje hranice trestního práva a otevírá kriminologii cestu k dalším vědním oborům. Jeho zásluhou k nám také pronikaly poznatky evropské kriminologie, reprezentované jmény jako Lombroso a Garofalo.¹

¹ SCHEINOST, M. et al., *Kriminalita očima kriminologů* Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. str. 8. ISBN 978-80-7338-096-0.

Ve dvacátých letech 20. století byla u nás termínem „kriminologie“ běžně označována věda, zabývající se zločinností, stále však byl odlišován přístup antropologický od přístupu sociálního. V roce 1931 uveřejnil právník Vladimír Solnař studii „Zločinnost v zemích českých v letech 1914 – 1922 z hlediska kriminální etiologie a reformy trestního práva“, čímž významně přispěl ke vzniku české kriminologie. Zájem o osobnost pachatele byla rozvíjena prací právníka Františka Procházky z roku 1925 „Rozpravy o zločincích jako úvod do kriminální psychologie a sociologie“. Kriminologií se v jejím počátku zabýval i T. G. Masaryk, jenž napsal klasické dílo „Sebevražda jako masový jev moderní doby“, ve kterém využil i statistická data.

V období první republiky se tak přirozenou cestou formovaly slibné základy k etablování kriminologie jako svébytného a specializovaného vědního oboru. Tento slibný rozvoj přerušila nacistická okupace, kdy kriminologické myšlení a přístupy byly pěstovány pouze na univerzitní půdě. Po uzavření škol došlo ke ztrátě této slibné základny. V roce 1948 dostal rozvoj humanitních disciplín včetně kriminologie červenou a nastalo období, kdy se více jak 10 let kriminologie nemohla uplatňovat.

Vznik kriminologického výzkumného pracoviště v roce 1960, znamenal základní možnost jak kriminologické přístupy znovu oživit. V roce 1970 byl ústav obviněn z nemarxistických úchylek a někteří výzkumní pracovníci byli přinuceni odejít. Přesto vyšly některé práce včetně první české učebnice kriminologie. Ta však byla dobou vydání značně ovlivněna.

Společenské změny po roce 1989 otevřely nový prostor pro kriminologické bádání a zdálo se, že rozvoji kriminologie již nebudou stát v cestě žádné umělé překážky. Po dlouhé době padly ideologické bariéry a česká kriminologie tak mohla naplno vstřebávat poznatky světové kriminologie a navazovat mezinárodní kontakty. Způsob kriminologické práce byl v tomto období diktován konkrétní situací, kdy došlo k prudkému nárůstu kriminality a novým kriminálním projevům. Logicky se proto ústav kriminologie přejmenoval na Institut pro kriminologii a sociální prevenci a začal se zabývat empirickým výzkumem.

Druhým kriminologickým pracovištěm byla a je katedra kriminologie na Policejní akademii, kde se pracovníci této katedry také věnují empirickému výzkumu. Jejich hlavní přínos spočívá převážně ve výuce, výzkumu věnují jen omezený čas. Bohužel tyto dvě instituce nestačí kapacitně na rozsah stávajících i nových problémů.

V současnosti má kriminologie společenský význam, který spočívá ve výměně informací, jenž dokládá existence řady mezinárodních organizací. V rámci OSN je to především Komise pro prevenci kriminality a trestní justici, která připravuje mezinárodní kongresy OSN o prevenci kriminality, organizuje výměnu zkušeností a prosazuje opatření v trestním soudnictví. V rámci Evropské unie pracuje řada významných institucí v oblasti justice a bezpečnosti (EUROJUST) a v oblasti policejní spolupráce (EUROPOL).

2.3 Zdroje a funkce kriminologie

Kriminologie používá různé zdroje. Zdrojem pro kriminologie jsou policejní statistiky, různé poznatky z vyšetřovacích spisů, výsledky lékařských výzkumů, poznatky z vězeňské praxe, poznatky z psychologie, pedagogiky, etiky a filozofie, dále také statistické a sociologické výzkumy a v neposlední řadě i poznatky z kriminalistiky a dalších vědních oborů. Nejobsáhlejším zdrojem z výše uvedených je policejní statistika, která eviduje registrované trestné činy, stíhané osoby, člení trestné činy dle jednotlivých objektů, dle jednotlivých paragrafů trestního zákona, osoby člení na prvostíhané a recidivisty, děti, mladistvé a cizince, a také člení stíhané osoby dle pohlaví.

Funkce kriminologie by měla být metodická, kdy poznatky o kriminalitě slouží jako podklad pro změnu, případně rektifikaci trestního práva. Dále by také měla mít funkci prognostickou, kdy předvídá možné trendy vývoje kriminality a v neposlední řadě analytickou, kdy poznatky o kriminalitě pomáhají při tvorbě preventivních aktivit.

2.4 Kriminologie a vztah k ostatním vědám

2.4.1 Vztah kriminologie a trestního práva

Kriminologie, jak již bylo zmíněno, patří mezi vědy empirické, neboť se zabývá předmětem svého výzkumu, tedy kriminalitou, jejím pachatelem, její obětí a její kontrolou. Na základě empirických poznatků získaných z různých statistik, trestních spisů, rejstříků trestů apod., tedy poznatků, které se dají v čase přezkoumat. Kriminologie stanoví, jaký je stav, struktura a dynamika kriminality, tedy co v reálném čase a prostředí je.

Právo naproti tomu, jako normativní a regulativní systém stanoví pomocí pravidel chování, jaký by měl být požadovaný stav v určité oblasti společenských vztahů. Např. trestní právo stanovuje, jak by se jedinci měli ve společnosti chovat a co hrozí, pokud poruší normy trestního práva.

Kriminologie a trestněprávní věda žijí spolu ve vzájemné symbióze. Trestněprávní věda se zabývá trestním právem ve smyslu jeho uspořádání, výkladu a dalšího zákonného rozvoje. V průběhu trestního procesu se shromažďují data, která jsou využitelná jako zdroj informací využitelných pro kriminologii. Naproti tomu kriminologie se zabývá trestním právem zejména z hlediska jeho účinností, zkoumá tedy jak velký rozpor je mezi tím, co stanovuje trestní zákon, a mezi tím, co je reálné, čímž se zabývá kriminologie. Kriminologie svými empirickými poznatky pomáhá trestnímu právu v tom, že více přibližuje stav reálný ke stavu požadovanému.

2.4.2 Vztah kriminologie a kriminalistiky

Kriminalistika, stejně jako kriminologie, je vědou empirickou, multidisciplinární a orientovanou na kriminalitu. Kriminalistika se zaměřuje na objasňování zákonitostí vzniku, trvání a zániku stop, dále jejich vyhledávání, zajišťování, vyhodnocování, využitím a vypracovává také metody odhalování, prověřování a vyšetřování trestné činnosti. Její přínos v oblasti prevence spočívá v tom, že na základě účinných metod odhalování, prověřování a vyšetřování trestních činů dojde k rychlejšímu a efektivnějšímu objasnění trestní kauzy a spravedlivému potrestání pachatele. Kriminalistika využívá při tvorbě uvedených metod množství

kriminologických poznatků. Taktéž kriminologie využívá množství poznatků zjištěných v průběhu prověřování a vyšetřování trestné činnosti, např. kriminogenní faktory (okolnosti napomáhající páchání trestních činů nebo charakteristiku pachatele dle způsobu páchání trestné činnosti - modus operandi, atd.).

2.4.3 Vztah kriminologie a kriminální politiky

Kriminální politika je součástí celkové politiky a zabývá se kriminalitou jako politickým problémem. Kriminální politika představuje souhrn opatření společnosti s cílem snížit počet trestných činů. Zahrnuje společenské strategie a taktiky s využitím výsledků kriminologických analýz apod. Má také praktickou složku, která spočívá v aplikaci norem trestního práva při kontrole kriminality státními orgány, převážně se jedná o orgány činné v trestním řízení. Součástí kriminální politiky je bezpečnostní doktrína státu, kterou lze definovat jako teoreticky zdůvodněný souhrn základních zásad a směrnic, z nichž má vycházet praktická činnost státních orgánů

2.4.4 Vztah kriminologie a penologie

Penologie je nauka zkoumající tresty, jejich výkon a jejich účinky. Kriminologie se snaží odpovědět na otázku: „Proč došlo ke spáchání trestního činu?“, naproti tomu penologie hledá odpověď na otázku: „Jak působit na osobu odsouzeného?“.

3 Kriminalita

3.1 Stav, struktura a dynamika kriminality

Kriminalita je souhrn trestních činů spáchaných na určitém území za určité období.² Kriminalitu dělíme na tzv. zjevnou (registrovanou) a latentní (skrytou). O zjevné kriminalitě získáváme poznatky především ze statistik, latentní bývá často skryta, a proto není uvedena v žádné statistice či se do ní z nějakého důvodu nedostala.

3.1.1 Stav kriminality

Vyjadřuje početnost, kvantitativní charakteristiku trestných činů nebo osob, které je spáchaly na určitém místě za určitý čas a to v absolutních číslech. Obecně stav kriminalistiky charakterizuje výskyt a rozsah kriminality (např. počet registrovaných skutků v ČR za určitý rok). Na stav kriminality však mají vliv demografické procesy, proto se údaje o stavu kriminality v některých případech přepočítávají na početnost obyvatelstva tzv. Indexem, který udává počet trestných činů na 100 000 obyvatel na sledovaném území v daném časovém úseku.

3.1.2 Struktura kriminality

Jedná se o kvantitativní ukazatel kriminality. Díky struktuře je možné poznat jaká je kvalita kriminality na určitém území, z jakých druhů a forem trestných činů se skládá, kdo jsou pachatelé trestných činů a jaká je jejich věková struktura, pohlaví, vzdělání, profese atd. Strukturu můžeme členit dle různých hledisek např. podle jednotlivých paragrafů trestního zákona, podle policejních statistik apod.

Podle policejních statistik kriminalitu členíme na:

- obecnou – násilná, mravnostní, majetková, ostatní
- hospodářskou

² SVATOŠ, R., *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. str. 15. ISBN 978-80-86708-81-2.

3.1.3 Dynamika kriminality

Charakterizuje trestnou činnost v pohybu, změně v určitém konkrétním období na určitém území. V rámci dynamiky kriminality jsou používány pojmy jako tendence neboli trend kriminality, poté hovoříme o stagnaci kriminality a klesající nebo stoupající tendenci (trendu) kriminality. Sledování dynamiky kriminality má význam zejména pro předvídání prognózy budoucího vývoje kriminality.³

³ SVATOŠ, R., *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. str. 19. ISBN 978-80-86708-81-2.

4 Prevence kriminality

Prevence kriminality byla zhruba do poloviny 20. století tak trochu opomíjena na úkor trestní represe. Trestní represe má spíše defenzivní charakter, kdy se řeší následky trestních činů, zatímco prevence kriminality více spočívá na aktivních a ofenzivních strategiích, orientovaných na budoucnost a postihuje tak již i základní kriminogenní faktory. Nezanedbatelným faktem je, že prevence má nižší náklady než je tomu u represe.

Do prevence kriminality (kriminální prevence) náleží veškeré aktivity směřující k předcházení páchání trestných činů, ke snižování jejich výskytu cestou zamezení páchání nebo neutralizaci příčin a podmínek vzniku trestných činů (kriminogenních faktorů). Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Prevence tedy představuje pokus eliminovat trestnou činnost ještě před jejím započítím nebo před jejím pokračováním.⁴

Prevenici kriminality můžeme třídit podle různých hledisek. Jedním z možných hledisek třídění je podle okruhu adresátů na prevenci primární, sekundární a terciální. Dále ji můžeme také třídit podle obsahu na prevenci sociální, situační a viktimologickou. Prevence kriminality je v České republice organizována na třech úrovních:

- mezinárodní úroveň – těžiště meziresortní spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k obecné kriminalitě a koordinaci preventivních činností jednotlivých resortů zastoupených v Republikovém výboru pro prevenci kriminality a podněcování aktivit nových

⁴ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 6-15. ISBN 80-85821-48-6.

- resortní úroveň – programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev, obohacují jejich běžné činnosti o nové prvky a přístupy a také ovlivňují tvorbu příslušné legislativy
- místní úroveň – zapojení orgánů veřejné správy, policie a nevládních organizací a dalších institucí působících v obcích.

– podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti

Základním pilířem systému prevence kriminality v České republice je z hlediska účinnosti program prevence kriminality na místní úrovni, kde se prolínají aktivity všech subjektů prevence. V centru jejich zájmu jsou bezpečnostní potřeby občanů a lokálních komunit. Preventivní programy se staly součástí sociální a bezpečnostní politiky měst (města zřídila funkci manažera programu a cíleně vyčleňují finanční prostředky na prevenci kriminality). Byla vytvořena síť prevence, a to jak virtuální prostřednictvím elektronických médií, tak i skutečná, založená na vzájemné výměně informací a na osobních vztazích.

4.1 Primární prevence

Prevence je adresována veškerému obyvatelstvu státu, města, nebo některých demograficky vymezených skupin obyvatelstva (děti, ženy, důchodci, národnostní a etnické menšiny, atd.). Působí na každého bez ohledu na stupeň jeho kriminálního ohrožení a dále působí na příčiny kriminality cestou sociální, kulturní a právní politiky. Primární prevenci dále členíme na sociální, která se zabývá výchovou, vzděláváním, osvětou, zaměstnaností apod. a na situační, která řeší problematiku urbanistiky (velká sídliště, apod.). Součástí je také prevence viktimologická, která informuje veřejnost či určitou skupinu obyvatelstva o případném nebezpečí (nájezdy kapsářů při sportovních utkáních, nájezdy zlodějů vozidel při automobilových nebo motocyklových závodech atd.).⁵

⁵ SVATOŠ, R., *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. str. 38. ISBN 978-80-86708-81-2.

4.2 Sekundární prevence

Je orientována na potenciální pachatele, tedy na rizikové skupiny mládeže, alkoholiky, narkomany, žebráky, bezdomovce apod. Dále také na potenciální oběti jako jsou senioři a děti. Řeší i problematiku kriminogenní situace, což jsou nezabezpečené křižovatky, nádražní haly, místa s vysokou koncentrací kriminálních živlů a lidí stejného smýšlení. Může být tak jako prevence primární sociální, čímž je míněna zaměstnanost v konkrétním regionu (při uzavírání dolů, skláren apod.), nebo situační, která se týká určitého tmavého prostranství, instalací kamer na nebezpečné křižovatce, zamřížování výlohy s drahým zbožím. Nesmíme také zapomenout na viktimologickou prevenci, jež informuje důchodce konkrétního sídliště o zvýšeném množství případů přepadávání starších osob, dále také informuje žáky konkrétní školy o výskytu pedofila v okolí školy.⁶

4.3 Terciální prevence

Její zaměření spočívá na předcházení kriminální recidivě konkrétního pachatele pod pohrůžkou trestu a výkonu ochranných opatření, péče ze strany probační a mediační služby, ze strany péče o mládež aj. Nutné je předcházet viktimologické recidivě konkrétní oběti, tzn. nutnost provést takové úkony, aby se oběť trestného činu nestala obětí opakovaně. Nutná je především poradenská činnost posttraumatické péče aj.⁷

⁶ SVATOŠ, R., *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. str. 39. ISBN 978-80-86708-81-2.

⁷ SVATOŠ, R., *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. str. 39. ISBN 978-80-86708-81-2.

5 Sociální prevence

Při ní je pozornost zaměřena na jedince a jeho sklony k páchání trestné činnosti a dále je to také prostředí, v nichž probíhají procesy socializace a sociální integrace, tedy rodina, škola, sféra volného času apod.⁸ Každý rodič nebo učitel, by měl s jedincem hovořit o tom, jaký je jeho životní cíl a měl by pomoci jedinci v jeho dosažení. K dobrému a bezproblémovému uplatnění jedince v životě přispívá jeho zdravé sebevědomí, které by mu sociální prostředí mělo poskytnout. Důležitá je také komunikace v sociálním prostředí, která je uzpůsobena rozumovým schopnostem jedince.

5.1 Rodina

Dnešní uspěchaná doba si vybírá svojí krutou daň. Rodiče často nevědí, co jejich děti dělají po skončení školního vyučování. Přesto je to právě rodina, která zajišťuje uspokojování biologických i sociálních potřeb dítěte již od narození a zajišťuje podmínky pro jeho růst i zrání, ale také dítě připravuje na přijetí rolí a vzorů jednání. Slouží jako jakýsi zprostředkovatel mezi dítětem a společností. To platí ovšem pro rodinu úplnou, nikoliv rozvrácenou a sociálně nefunkční. Rozvrácená rodina provokuje v psychice dětí řadu traumat a pocit křivd. Do rozvodu jsou často zatahovány i děti. Řeší se, zda budou žít u otce nebo matky nebo ve střídavé péči. Děti rozvod velmi intenzivně prožívají, nerozumí mu a nechápou, proč se rodiče hádají a handrkují o každou věc. Střídavý pobyt není pro dítě ideálním řešením, jelikož se mu naruší denní režim a zvykne si, že dostane vše, o co si řekne. Rodiče se předhánějí, kdo koupí lepší dárek, dá větší kapesné a dítěti mnohdy stačí jen natáhnout ruku. Finální výchovné výsledky rozvrácených rodin jsou v některých ohledech děsivé. Produktem rodinné výchovy jsou dosud psychicky nedozrálí a přesto dospělí lidé bez ochoty převzít odpovědnost sami za sebe natož dokonce za jiné, lidé bez životního cíle, zato s nadměrnou silnou chutí si takzvaně užít života, touha dostávat a brát

⁸ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 6-15. ISBN 80-85821-48-6.

bez protihodnoty.⁹ U velkého množství dětí z rozvrácených rodin se objevují úzkostné stavy a psychosomatické potíže, někdy však i nutkání k zločinným skutkům, což vlastně jsou primárně úlevné ventily.¹⁰

Jak dítě roste, vyřazuje či potlačuje postupně obsahy, které tvořily zkušenost s rodiči a vrstevníky, a nechává se ovlivňovat vzory, s nimiž se setkává v knihách, časopisech, televizních programech a v dnešní moderní době hlavně v internetovém světě. V období dospívání mladý člověk své rodiče často považuje za nechápající až trapné a hledá pochopení jinde. Tímto stádiem si prošel každý, s menšími či většími důsledky. Dospělým se člověk nestává dovršením 18ti let, nýbrž teprve až se dokáže postarat sám o sebe a je schopen domyslet důsledky svých činů pro sebe i své okolí, tedy psychickým a sociálním dozráním.

5.2 Senioři

Tráví spoustu času doma, hůře se pohybují, často se potýkají s různými zdravotními neduhy spojené s věkem, tak by se dali ve stručnosti charakterizovat senioři. V současné době populace stárne a seniorů přibývá. Na ty v dnešní době nemají často jejich děti, díky pracovnímu vytížení čas. Senioři jsou tak často odkázáni sami na sebe, i když již nemají tolik sil jako dříve. Trpí často samotou, a proto snadno uvěří cizím lidem a dají se s nimi do řeči nebo jim dokonce umožní vstup do jejich bytu. Nechtějí se smířit s faktem, že dnešní svět by mohl být tak zlý a člověk k člověku by se mohl chovat tak krutě. Tento názor je bohužel mylný a jeho poznání mnohdy krutě vykoupeno špatnou zkušeností.

Často se v médiích objevují zoufalí senioři, kteří líčí, jak díky své „laskavosti“ přijdou o veškeré úspory a kolikrát mají štěstí, že nepřijdou k újmě na zdraví. V současnosti s probíhajícím sčítáním lidu dochází k okradení seniorů pod různými záminkami (přeměření bytu, přepočítání aktuální hotovosti, počet místností apod.). Jedním z preventivních opatření, které může seniora před okradením ochránit, je sledovat sdělovací prostředky a ptát se v případě nejasností na místech k tomu určených.

⁹ NOVOTNÝ, P. *Epidemie delikvence*. 1. vyd. Liberec: Dialog, 2006. str. 31. ISBN 80-86761-45-2.

¹⁰ NOVOTNÝ, P. *Epidemie delikvence*. 1. vyd. Liberec: Dialog, 2006. str. 32. ISBN 80-86761-45-2.

Problémem jsou i různé předváděcí akce, kde dealeři nutí k nákupu často nepotřebných výrobků (deky, nádobí, prací prášek, apod.). Nejčastěji podlehnou právě senioři, kteří se tímto způsobem mohou velmi zadlužit. Nechtějí se totiž odlišovat od ostatních, kteří výrobek zakoupili, a také mají strach, že kdyby nic nekoupili, přítomní by na ně koukali skrz prsty. Senioři to myslí dobře, chtějí příbuzným nebo sobě koupit něco pěkného a kvalitního, ale vesměs jde o výrobky vysoce předražené.

Jedna z organizací starající se v Příbrami o seniory je Svaz důchodců České republiky, městská organizace Příbram, která pořádá pro seniory řadu kulturních a turistických akcí. V loňském roce příbramští senioři navštívili Národní muzeum, některá pražská divadelní představení a pro milovníky pěší turistiky připravil svaz řadu výletů za památkami České republiky. Svaz má velmi dobrou spolupráci s představiteli města a Městskou policií, kdy spolu pořádají přednášky na aktuální téma. Na přednáškách má každý senior možnost, díky úzkému kontaktu s představiteli města a městské policie, klást otázky na téma, které ho zajímá.

5.3 Škola

Obecně lze nazírat na školu jako na velmi komplexní instituci. Většina mladých lidí v ní tráví velkou část roku. Vstávají brzy ráno, docházejí nebo cestují do školy a zpět. Po ní se ještě věnují mimoškolním aktivitám a domácím úkolům. Škola má po rodině poskytnout jedinci dobrý start do pracovního života. Má jedince naučit jednat v rámci společnosti a nést případné důsledky z tohoto jednání. Neoceňuje jedince podle toho, kdo je, ale podle toho, jak se chová navenek. Ve škole by žáci měli být motivováni takovým způsobem, aby cítili pocit uspokojení. Motivace bohužel často probíhá jen u bezproblémových žáků. Problémoví žáci jsou často přeřazováni do „horších“ skupin, kde ztrácejí motivaci nebo jsou přeřazeni na jinou školu. Už pouhé přeřazení do horší skupiny či jiné školy působí bez ohledu na sociální vrstvu, předchozí známky na zhoršení prospěchu a ztrátu sebevědomí. Úspěšná a vskutku efektivní škola by se měla vyvarovat segregaci žáků. Problémovým žákům by měl pomoci pedagog či sociální pracovník.

Správný pedagog či sociální pracovník by měl poznat, kdy má jedinec problém a snažit se mu pomoci. Měl by pozitivně ovlivňovat osobnostní rozvoj žáka a sloužit jako jakýsi model pro chování (určitý vzor). Obě skupiny pracovníků učí organizovat volný čas a snaží se žáka přitáhnout k nějakému koníčku. Ten žáka učí zodpovědnosti a zaplňuje mu většinu dne, takže nemá pocit prázdnoty a nevyhledává povyražení.

K předpokladům preventivní práce na školách patří zejména:

- obsah učiva
- způsob výuky
- vztah „učitel – žák“
- metody odměňování a trestání žáků, kde významnější styl „vynucování“ formou dodržování zřetelných, jasných a předvídatelných pravidel

K prevenci sociálně patologických jevů používají školy a školská zařízení Minimální preventivní program prevence sociálně patologických jevů (dále také MPP), který je vypracován vždy na aktuální školní rok (krátkodobé cíle primární prevence) nebo v delším časovém horizontu (dlouhodobá preventivní strategie). MPP je součástí výchovně vzdělávacího programu školy. Odráží specifikace regionu, školy nebo školského zařízení vždy vychází z aktuální situace na škole a reflektuje průběh předchozího školního roku. MPP vypracovává školní metodik prevence v úzké spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky za podpory vedení školy. Opírá se zejména o užší tým pracovníků (výchovný poradce, školní psycholog). Je iniciátorem, koordinátorem, zpracovatelem MPP. Průběžně vyhodnocuje preventivní strategii školy a vypracovává závěrečnou zprávu za příslušný školní rok. Tato zpráva je obvykle součástí výroční zprávy školy.¹¹

Školy v Příbrami při naplňování MPP spolupracují s Policií České republiky, K – centrem Příbram a Městskou policií Příbram. Ve městě máme celkem sedm škol, které navštěvují i žáci z blízkého okolí (především se jedná o druhý stupeň). Seznam příbramských škol:

¹¹ Pedagogicko-psychologická poradna Brno. *Minimální preventivní program* [online]. 2007, poslední revize 5. 3. 2011. [cit. 15. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.poradenskecentrum.cz/mpp.php>.

- ¹²Základní škola pod Svatou Horou, Balbínova 328, Příbram
Školu navštěvuje cca 500 žáků, na druhém stupni jsou zřízeny třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na volejbal. Prioritním úkolem školy je naučit žáka metodou aktivního sociálního učení uvědomit si svoji odpovědnost za své činy, za své zdraví a za svůj život.
- Základní škola Příbram, Březové Hory, Prokopská 337
Je to okrajová městská spádová škola s cca 360 žáky (čtvrtina z nich dojíždí), mající velmi dobré zázemí pro sportovní činnost a podporuje rozšířenou výuku tělesné výchovy se zaměřením u chlapců na fotbal a u dívek na basketbal. Výuka přírodopisu je na této škole s výrazným ekologickým zaměřením. Z toho plyne dlouhodobé zaměření této školy na různých projektech v oblasti ekologie.
- Základní škola Příbram II, Jiráskovy sady 273
Vznikla sloučením bývalé 2. ZŠ se 4. ZŠ a navštěvuje jí cca 500 žáků. Od šestého ročníku realizuje rozšířenou výuku matematiky a přírodovědných předmětů. Tato škola obdržela prestižní Cenu evropské kvality za práci v mezinárodním projektu.
- Základní škola Příbram VII, 28. října 1
Tato sídlištní škola má cca 550 žáků a na druhém ročníku jsou třídy zaměřeny na rozšířenou výuku hudební a výtvarné výchovy. Trvale spolupracuje s K- centrem Příbram a připravuje projekt Třída plná pohody.
- Základní škola, Příbram VII, Bratří Čapků 279
Škola má zhruba 500 žáků a výuka probíhá na dvou pracovištích – v ulici Bratří Čapků a v ulici Žežická. Škola preferuje systémové zavádění prevence do výuky v jednotlivých předmětech. Nabízí bezpočet kroužků v oblasti sportu, počítačů, keramiky aj., spolupracuje s K- centrem Příbram a realizuje program primární protidrogové prevence a prevence rizikového chování.

¹² FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality pro rok 2008* [online]. 2008, poslední revize 20. 10. 2008. [cit. 1.2:2010]. Dostupný z WWW: <http://www.pribramcity.cz/index.php?vid=878&nad=000009000001000053000189>.

- Základní škola Příbram VIII, Školní 75
Tato sídlištní škola má cca 650 žáků. Z metod a forem práce uplatňuje využívání prožitkových aktivit, tematicky navazujících vícehodinových bloků, besedy a bohaté školní i mimoškolní zájmové aktivity žáků. Pořádá množství jednorázových akcí (projekt Škola první pomoci, Umět říci Ne, výstava Antivandal, Týden země atd.). Využívá spolupráci s K-centrem Příbram a žáci mají na výběr z 27 zájmových kroužků.
- Waldorfská škola Příbram, Hornická 327
V základní škole se vzdělává cca 180 žáků, třetina z nich je z jiných obcí. Její alternativní vzdělávací program sám o sobě preferuje pozitivní rozvoj sociálních vztahů. Škola intenzivně spolupracuje s K-centrem Příbram (prevence šikany i drogové závislosti) a v rámci sbližování různých generačních skupin i s domovy seniorů.

5.4 Sféra volného času

Volný čas je pro každého velmi důležitý, vždyť odpočinek v dnešní uspěchané době potřebuje každý. Dnešní svět to není svět rybaření, modelářství apod., nýbrž svět multimediální. Předmětem vědeckého zájmu bylo a stále bude vliv násilného a agresivního chování v souvislosti s mediálními výstupy. Mnohdy se pachatel brání obvinění a poukazuje na inspiraci v televizních filmech, seriálech nebo počítačových her. Média zprostředkovávají informace o kriminalitě, formují byť nepřímo postoje veřejnosti. Zdůrazňují, že kriminální politika a kriminologie by se měly cítit povolány k tomu, aby informovaly obyvatelstvo o kriminalitě a o jejím vývoji oproti mediálnímu obrazu objektivněji, neboť teprve poté lze počítat s tím, že jedinec bude získán pro racionální přístup k problematice kriminality.

5.4.1 Televize

Televize mnohým osamělým lidem slouží coby společník v těžkých chvílích, jedinec s ní prožívá všechny radosti i strasti a ona se na oplátku stává jakýmsi dalším členem rodiny. Jedinec se na ni těší po příchodu domů. Jako oheň, o kterém se říká, že je dobrý sluha ale zlý pán, platí to i o televizi, která něco dává, ale něco nám také

bere. Jedinec se díky ní dozví spoustu informací, motivuje ho k naučení cizí řeči dozví se, co se stalo, kdo je pohřešovaný, ale ztrácí představivost a logické myšlení, kterou by získal čtením knížek tzv. zakrňuje. Dítě si neuvědomuje, jak na něj televize působí, a díky nedostatečným životním zkušenostem, může špatně porozumět a vyhodnotit, že to, co vidí, je skutečné. Navíc sledování televizních pořadů způsobuje, že děti se cítí starší, jsou podrážděné, úzkostné a neví proč. Nerozumí totiž motivům, které vedou především nekomerční televize k předkládání filmů a seriálů se zločineckou tematikou. Dítě se pak snáze ztotožní s nadpřirozenou postavou nebo fandí kriminálíkům při útěku např. Kájínek. Nastává efekt oběti, kdy dojde k posílení obavy, že na diváka bude spáchán trestní čin.¹³ Dochází ke zkreslení vnímání reality a vyvolává nedůvěřivost k ostatním lidem. Potom je tu také efekt desenzibilace, což znamená přivykání na dávky násilí přijímaného divákem – dostavení bezohlednosti a lhostejnosti k okolí.¹⁴

5.4.2 Internet

Ještě významnějším médiem než televize je internet. Internet je v současnosti fenomén, který zaplavil svět. Díky němu se člověk seznamuje, vzdělává, baví, ale má i druhou stranu. Na internetu není problém kromě kuchařských receptů najít třeba i recepty a postupy jak sestrojít bombu, jak vykrást byt, automobil, či jak se dostat do počítačových sítí významných institucí. Bohužel neožehavějším problémem je rozšiřování dětské pornografie a kyberšikana.

Kyberšikanou a dětskou pornografií jsou nejvíce ohroženi děti, protože lehce uvěří slibům jedince na druhé straně, chtějí se pochlubit a nejsou schopni domyslet důsledky. Na druhé straně jim jedinec slíbí za zaslání fotografie nebo videa dobítí kreditu nebo zaslání dárku, což znamená, že se chce s dítětem seznámit osobně. Kyberšikana je způsob zesměšnění, vyhrožování formou sms zpráv, pořizování různých videí a přes sociální sítě typu Facebook, ICQ apod., která může skončit takovým

¹³ VESECKÁ, R., CHROMÝ, J. *Kriminalita, veřejnost a média*. Praha: Linde Praha, 2009. str. 27. ISBN 978-80-7201-772-0.

¹⁴ VESECKÁ, R., CHROMÝ, J. *Kriminalita, veřejnost a média*. Praha: Linde Praha, 2009. str. 27. ISBN 978-80-7201-772-0.

zesměšněním, že jedinec nevidí jiné východisko než se pokusit vzít si život a bohužel někdy i úspěšně. Nelehkou úlohu mají rodiče, kteří jsou často o fungování virtuálních služeb méně informováni než děti, což často nechtějí před dětmi přiznat a jsou v tomto směru velmi handicapováni v oblasti prevence těchto rizikových jevů, kterými jsou jejich děti vystaveny. Nízká informovanost dětí, ale také pedagogických pracovníků, strážníků, policistů apod. o problematice nebezpečných komunikačních jevů, má za následek rizikové chování dětí ve virtuálním prostředí, které může mít i tragický konec.

Cílem kyberšikany je zesměšnění a ponížení jedince elektronickou cestou např. donucení šikanovaného žáka, který je natáčen na mobil, sníst žížalu a následné umístění videa na sociální síť. Odkaz je pak poslán všem spolužákům. Dojde tak k ponížení dvojnásobnému. Bohužel dochází i k situacím, kdy je natáčen pedagog při výuce. Výborný a vzdělaný učitel, který je pro žáky autoritou vesměs tyto problémy nemá. Problémem současnosti je klesající prestiž učitelského povolání. Učitel by měl být pro žáka parťákem, nikoliv prudičem. Ať je důvodem poklesu prestiže povolání finanční ohodnocení učitele, přílišná administrativní zatěžování učitele nebo současná výchova rodičů, je nutné problém kyberšikany na školách řešit. Ministerstvo školství si jako prioritu vytyčilo jakémukoliv rizikovému chování ve škole předcházet. Ministerstvo podporuje programy, které se zaměřují na metodickou podporu škol při boji s kyberšikanou. Důležité také je vzdělávání učitelů, tak aby dokázali rozpoznat a řešit kyberšikanu v počátcích jejího vzniku.

Problém kyberšikany není jen v prostředí škol, ale i mezi dospělými. Autor výhružných emailů, sms zpráv, webových stránek je většinou anonymní, a tedy nezjistitelný. Pocit anonymity mu totiž dodává sílu.

Naštěstí vznikl projekt Policie České republiky, Nadace naše dítě, Linky bezpečí a Seznamu.cz, kterým nebyl osud šíření dětské pedofilie lhostejný a rozhodli se s tím něco udělat. Projekt se jmenuje „Seznam se bezpečně“ a dětem, rodičům a pedagogům ukazuje vzorovými případy, co vše se může dítěti na internetu stát. Dítě by si mělo přečíst také desatero bezpečného internetu, které je v tomto projektu taktéž uvedeno.

¹⁵**Desatero bezpečného internetu**

1. Nedávej nikomu adresu ani telefon. Nevíš, kdo se skrývá za monitorem.
2. Nepošílej nikomu, koho neznáš, svou fotografii a už vůbec ne intimní.
3. Udržuj hesla k e-mailu i jinam v tajnosti, nesděluj je ani blízkému kamarádovi.
4. Nikdy neodpovídej na neslušné, hrubé nebo vulgární maily a vzkazy.
5. Nedomlouvej si schůzku na internetu, aniž bys o tom řekl někomu jinému.
6. Pokud narazíš na obrázek, video nebo e-mail, který tě šokuje, opusť webovou stránku.
7. Svěř se dospělému, pokud tě stránky uvedou do rozpaků nebo vyděsí.
8. Nedej šanci virům. Neotvírej přílohu zprávy, která přišla z neznámé adresy.
9. Nevěř každé informaci, kterou na Internetu získáš.
10. Když se s někým nechceš bavit, nebav se.

Město Příbram se k této problematice spojené s internetem nikdy netvářilo a nebude tvářit netečně, a proto na rok 2011 připravilo realizaci tří odborných seminářů zaměřených na téma „Rizika virtuální komunikace“. Semináře budou realizovány Centrem prevence rizikové virtuální komunikace při Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, který realizuje projekt E-Bezpečí.¹⁶ Na základě výše jmenovaného, se Město Příbram rozhodlo, pomoci všem zúčastněným, kteří pracují přímo s dětmi, nebo se s problematikou nebezpečných komunikačních jevů při výkonu svého povolání setkávají, zajistit jednodenní seminář, který je podrobněji seznámí s riziky virtuální komunikace.

5.4.3 Volný čas a pomoc při výskytu problému

Volný čas je pro jedince velmi důležitý, neboť mu pomáhá odpočinout si a nasbírat síly. Jedinec má možnost trávit svůj volný čas aktivně či pasivně. Aktivně lze trávit při různých sportech. Na výběr je ze sportu typu fotbal, basketbal, florbal, horolezectví či v dnešní době stále populárnější sport s názvem paintball, kdy na sebe

¹⁵ SEZNAM. *Seznam se bezpečně*. [online]. 2008, poslední revize 15. 3. 2011. [cit. 15. března 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.seznamsebezpecne.cz/>.

¹⁶ FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality na rok 2011* [online]. 1. vyd. Příbram: Město Příbram2011, poslední revize 15. 2. 2011. [cit. 1.2:2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram-city.cz/document.php?obrid=14775>.

protivníci hází nebo střílí kuličky naplněné barvou. Většina mladých lidí bohužel preferuje pasivní odpočinek na úkor aktivního, a proto se není čemu divit, že patříme k nejobéznějším lidem v Evropě. Pasivní odpočinek to je především odpočinek u televize, internetu a knížky.

Města se snaží nabídnout pestrou nabídku kulturních a sportovních aktivit pro různé věkové skupiny obyvatelstva, a tím se snaží trend pasivního odpočinku zvrátit. Příbram není výjimkou. Má pro své občany zřízeno řadu institucí, které slouží k využití volného času a pomáhají občanům při výskytu problému.

Jedna z nich je Bedna. Jedná se o nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), sídlící v tzv. Křížáku v pronajatých prostorách města. Od začátku roku 2010 ho v Příbrami provozuje občanské sdružení Ponton. S maximální kapacitou v jeden okamžik (50 osob), patří k větším zařízením.

NZDM Bedna se snaží o sociální začlenění a pozitivní změnu života dětí a mládeže z Příbrami a blízkého okolí z různých sociálních a etnických skupin. Okruh osob tvoří děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí od 11 do 20 let včetně. NZDM Bedna je určena tedy všem bez rozdílu barvy pleti, příslušnosti k etnické menšině, vyznání, sexuální orientaci a jiných odlišností. Není určena pouze pro duševně, tělesně či smyslově hendikepované uživatele vyžadující asistenci. Za cíl si určila předcházení vzniku a rozvoji rizikového chování, zvyšování odolnosti jedince v obtížné situaci, rozvíjení sociálních schopností a dovedností, a také posilovat hodnoty vzdělávání.

S každým uživatelem po tzv. prvokontaktu dojde k podpisu smlouvy o poskytování služeb, kterou lze vypovědět dohodou z obou stran. Prvokontakt je proces trvající maximálně 5 setkání nebo 2 měsíce, při kterém se zjišťují potřeby a očekávání zájemce. Doba je přizpůsobena možnostem a schopnostem zájemce o službu. Koná se před zahájením poskytování služby. V rámci prvokontaktu se zájemce seznámí s pravidly služby, s provozními náležitostmi služby, charakterem služby s možností anonymity a s možností podávat stížnosti. Společnost vyvíjí mimo jiné výchovné a vzdělávací aktivity, do kterých patří preventivní programy a doučování.

Preventivní programy Bedny to jsou programy specifické prevence zaměřené na riziko zneužívání drog, sexuálního zneužívání aj. Informace jsou předávány srozumitelnou formou pomocí přednášek, diskuzí, rozhovorů s uživatelem na dané téma během kontaktní práce na klubu atd. Kontaktní práce – metoda práce, pomocí které pracovník vytváří prostor a situace pro realizaci cílených intervencí. Jedná se o specifický druh kontaktu s uživatelem, který má za cíl vytvořit dostatečnou vzájemnou důvěru a podmínky potřebné pro rozvíjení kontaktu a poskytování dalších služeb.

Doučováním se pomáhá jedincům se školní přípravou (referáty, domácí úkoly, příprava na písemné práce, zkoušení či s přípravou na reparát nebo přijímací zkoušky. Se začátkem školního roku 2010 se výrazně zvýšil zájem návštěvníků NZDM Bedna o doučování. Město Příbram se na základě tohoto zájmu rozhodlo ve spolupráci s Pontonem v roce 2011 zrealizovat projekt Doučko, v rámci kterého by probíhalo individuální doučování dětí. Po oslovení kompetentních osob z řad výchovných poradců základních škol, pracovníků sociálního odboru města, Pedagogicko-psychologické poradny, pracovníků Probační a mediační služby a pracovníků Střediska výchovné péče, lze předpokládat, že díky tomuto projektu by se mohlo do systému doučování zapojit 15 až 20 dětí.

Služby poskytuje Bedna sociální nebo volnočasové. Sociálními službami se myslí především sociální poradenství, pomoc v krizi, zprostředkování služeb (dojednání služby v zařízení návazné péče, fyzický doprovod a asistenci při jednání v těchto zařízeních), jednání s institucí ve prospěch uživatele (jednání se školou, zaměstnání), informační servis (poskytování objektivních informací o daných tématech), situační intervence (řešení aktuální problémové situace uživatele v prostorách klubu), kontakt (rozhovor s uživatelem služby na dané téma), poskytnutí prostoru (možnost pobytu uživatele v prostorách klubu bez nutnosti čerpat dalších služeb).

Volnočasové aktivity to jsou převážně sportovní, výtvarné či hudební aktivity, hraní deskových her, využití časopisů a knížek k dispozici. Mimo MZDM se konají také

sportovní aktivity (pouštění draka, sportovní turnaje apod.), a nastavbové akce (návštěva Skateparku, hasičské stanice, návštěva hradů, zámků, hudebních akcí či výletů do přírody). Služby jsou s výjimkou nastavbových akcí bezplatné. Služby jsou založeny na dobrovolnosti, nikoho nenutí setrvávat, pokud mu systém uplatňovaný v Bedně nevyhovuje. Případnou stížnost lze podat ústně nebo písemně. Písemná forma může být i anonymní a vhazuje se do označené schránky na klubu. Ústní stížnost lze sdělit osobně jakémukoliv kontaktnímu pracovníkovi na klubu. Každá stížnost je zaevidována a musí být vyřízena do 14 dnů. Její odpověď je vyvěšena na informační nástěnce v prostorách NZDM. Každý stěžovatel si může zvolit svého zástupce, který ho bude při vyřizování stížností zastupovat např. příbuzný či rodinný přítel. Nezávislý zástupce nesmí být z řad zaměstnanců zařízení či poskytovatele.

Další institucí je K-centrum Příbram, které si jako cíl vytyčilo snižovat rizika a dopady užívání návykových látek ve společnosti. Svůj patronát si nad tímto centrem vzala arcidiecézní charita Praha, která je jeho zřizovatelem a zaštiťuje ho. Toto centrum působí v poli primární, sekundární a terciární prevence, kdy se v primární oblasti snaží předcházet užívání drog u osob, které ještě nikdy drogu neokusily, v sekundární prevenci se snaží předcházet závislosti u osob, které drogu již okusily a v terciální prevenci se jedná o snížení dopadů osob závislých na drogách v oblasti sociální a zdravotní. Toto sdružení spolupracuje s příbramskými školami na různých projektech.

Institucí, která slouží maminkám s nezaopatřenými dětmi či nastávajícím maminkám se jmenuje Azylový dům pro matky s dětmi. Jednou z podmínek přijetí je trvalý pobyt na území města. Maminky, které se ocitly v krizové sociální situaci v souvislosti se ztrátou bydlení, nebo jim hrozila újma na zdraví či psychická újma a díky tomu musely odejít ze svého bytu, tu najdou potřebný klid a péči. Azylový dům má celkem 57 lůžek a maminky, tam mohou zůstat maximálně rok. Každá z maminek podepisuje nájemní smlouvu a hradí velmi nízký denní poplatek za sebe i své dítě.

5.5 Prostředí zaměstnání

Dosažená úroveň vzdělání, postavení ve společnosti, to vše hraje důležitou roli v zaměstnání. Nízká úroveň kvalifikace, kde chybí návyky, zkušenosti a dovednosti,

znamená horší uplatnění na trhu práce, a tedy větší nezaměstnanost. Probíhající celosvětová krize, změny v odvodu nemocenského pojištění, to vše zvyšuje nároky zaměstnavatelů na zaměstnance. Každý zaměstnavatel chce zaměstnávat pouze lidi schopné, spolehlivé a zdravé. S chybějící kvalifikací a nezaměstnaností souvisí volba trávení volného času. Místo rekvalifikačních a motivačních programů, které zvyšují hodnotu jedince na trhu práce, a tedy možnost uplatnění, se jedinec často uchyluje k nevhodnému využití volného času.

V Příbrami dle posledního sčítání lidu v roce 2001 bylo zaznamenáno u osob starších 15 let základní či neukončené vzdělání u 23,7 % obyvatel, vzdělání bez maturity ve všech jeho formách dosáhlo 40,2 % obyvatel, vzdělání ukončené maturitou bylo zaznamenáno u 28 % obyvatel a vzdělání vysokoškolské dosáhlo 6,7 % obyvatelstva. Bez vzdělání je nebo své vzdělání při sčítání neuvedlo pouze 1,4 % obyvatel. Vše je jasně patrné z tabulky převzaté z posledního sčítání lidu viz Tab. 1. V roce 2011 se uskuteční nové sčítání lidu.

Tab. 1: Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání¹⁷

	Celkem	Muži	Ženy	Podíl žen v % ve stupni vzdělání	Podíl v % podle stupně ukončeného vzdělání celkem	Muži	Ženy
Celkem	90 168	43 980	46 188	51,2	100,0	100	100,0
Základní vč. neukončeného	21 338	7 273	14 065	65,9	23,7	16,5	30,5
Učňovské bez maturity	18 287	11 345	6 942	38,0	20,3	25,8	15,0
Střední odborné bez maturity	17 962	10 199	7 763	43,2	19,9	23,2	16,8
Učňovské s maturitou	1 203	844	359	29,8	1,3	1,9	0,8
Středoškolské	23 031	9 613	13 418	58,3	25,5	21,9	29,1

¹⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání* [online]. 2001, poslední revize 26. 3. 2010. [cit. 15. února 2011]. Dostupný z WWW: http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/o/13-2141-03--2_2_struktura_obyvatelstva.

Vyšší odborné	1 029	419	610	59,3	1,1	1,0	1,3
Vysokoškolské	6 040	3 593	2 447	40,5	6,7	8,2	5,3
Bez vzdělání	288	138	150	52,1	0,3	0,3	0,3
Nezjištěno	990	556	434	43,8	1,1	1,3	0,9

Příbrami patří ve středočeském kraji smutné prvenství v počtu nezaměstnaných. V lednu 2011 činila míra nezaměstnanosti 11,3 % procenta, což je nárůst oproti předcházejícímu měsíci o 0,3 %. Hlavní příčina nárůstu nezaměstnaných je každoročně v zimním období způsobena přerušením sezónních prací. Naopak s nejnižší nezaměstnaností 4,1 % se shodně potýká Praha-východ a Praha-západ. S nezaměstnaností roste kriminalita.

Tab. 2: Vývoj nezaměstnaných v kraji¹⁸

Okres	Počet nezaměstnaných		Míra nezaměstnanosti	
	prosinec 2010	leden 2011	prosinec 2010	leden 2011
Benešov	3 139 (3 217)	3 327 (3 423)	6,1	6,4
Beroun	3 413 (3 494)	3 452 (3 527)	7,7	7,8
Kladno	8 104 (8 286)	8 315 (8 513)	9,2	9,3
Kolín	5 478 (5 537)	5 566 (5 632)	10,4	10,6
Kutná Hora	3 974 (4 025)	4 044 (4 097)	9,9	10,1
Mělník	5 109 (5 251)	5 240 (5 396)	9,0	9,2
Mladá Boleslav	4 037 (4 076)	4 062 (4 105)	5,0	5,2
Nymburk	5 186 (5 238)	5 243 (5 285)	10,7	10,9
Praha-východ	3 292 (3 409)	3 303 (3 430)	4,2	4,1
Praha-západ	2 618 (2 665)	2 650 (2 699)	4,1	4,1
Příbram	6 713 (6 779)	6 928 (7 005)	11,0	11,3
Rakovník	2 701 (2 739)	2 766 (2 811)	9,3	9,3
Středočeský kraj	53 764 (54 716)	54 896 (55 923)	7,7	7,9

(čísla v závorce uvádějí celkový počet uchazečů)

¹⁸ MPSV. *Vývoj nezaměstnaných v kraji* [online]. 2011, poslední revize 6.12.2010. [cit.31.března 2011]. Dostupný z WWW:<http://www.pribram.cz/clanek-nezamestnanost-ceka-se-na-sezonnii-prace-zejmena-na-pribramsku>.

6 Situační prevence

Situační prevence je orientována na samotný trestní čin (TČ), kde se zločin chápe jako produkt motivace a příležitosti. Samotná prevence je zaměřena na kriminogenní situace, dále také na změnu struktury příležitosti, tedy odstraňování samotné kriminogenní situace a omezování příležitostí ke spáchání TČ.¹⁹

Opatření této prevence tkví ve ztížení přístupu k prostředkům vhodných pro spáchání TČ např. zámky, alarmy, označení věcí, zvýšení frekvence zasílání plateb bezhotovostně, pečlivé kontroly na letištích či u vstupu na sportovní a kulturní akce apod. Opatření této prevence mají převážně charakter technický, organizační a administrativní např. konání různých propagačních kampaní apod. Tyto opatření mají na rozdíl od opatření sociální prevence rychlejší realizovatelnost, jejich účinnost se dá snadněji měřit a mají nižší náklady na personál. Cílem těchto aktivit by mělo být zvýšení pravděpodobnosti odhalení pachatele. Podle Grahama a Benetta, kteří vymezují opatření situační prevenci jako taková, by tato opatření měla být zacílena spíše na delikty než pachatele. Tito dva opatření rozčlenili na tři hlavní typy:²⁰

1. nutící pachatele ke zvýšení úsilí při páčání deliktu
2. zvyšující riziko dopadení pachatele
3. snižující potenciální zisk pachatele

K těmto třem typům lze přidat i opatření čtvrté - opatření v sociální oblasti.

Z toho vyplývá, že pro efektivní plánování projektů situační prevence je nutné velmi dobře znát místní situaci a chování pachatelů, úroveň osvětlení, typy zámků (dveří a oken), existenci poplašných zařízení i pravděpodobnost spatření sousedy nebo kolemjdoucími to vše hraje důležitou roli při páčání deliktu. Zloději se

¹⁹ SVATOŠ, R., *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. str. 37-38. ISBN 978-80-86708-81-2.

²⁰ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 63. ISBN 80-85821-48-6.

často snaží nenápadně zjistit co nejvíce informací pro vlastní budoucí kriminální jednání. Tyto informace získávají v místech, kde se soustřeďuje více lidí (hospoda, stadion, prostor u škol apod.). Záleží na druhu trestné činnosti a demografických charakteristikách pachatele. U majetkové kriminality je typické, že pachatel překonává větší vzdálenost, než je tomu u kriminality násilné, která často probíhá mezi známými, přáteli nebo dokonce mezi členy vlastní rodiny.²¹

6.1 Opatření nutící pachatele ke zvýšení úsilí při páchání deliktu

6.1.1 Bezpečnostní řetízky

Jak již bylo zmíněno v sociální prevenci, senior je po dětech druhou nejohroženější skupinou obyvatel. Města vynakládají nemalé prostředky k jejich ochraně ve formě různých projektů.

Město Příbram se snaží pomocí různých projektů a osvěty mezi touto skupinou obyvatel, jim pomoci a usnadnit orientaci v dnešním světě, který je pro ně často příliš přetechnizovaný, a tedy složitý. Projekt připravený na rok 2011 je zaměřen na příbramské seniory, kterým budou instalovány bezpečnostní řetízky. Řetízky by měly sloužit jako mechanická zabezpečení, ale taky jako psychická podpora, při otevírání dveří neznámým osobám. Bezpečnostní řetízek by tedy měl působit jako jakási bariéra mezi neznámou osobou a majitelem bytu, v tomto případě tedy seniorem. Řetízek umožní při správném používání seniorovi pootevřít dveře a zjistit, kdo se za nimi nachází, bez rizika vniknutí do bytu a napadení. Samotná instalace bude prováděna odbornou firmou za přítomnosti příslušného strážníka-okrskáře, který v průběhu montáže seznámí občana se základními zásadami bezpečného chování a zároveň mu předá samolepku na dveře, kde jsou uvedeny tísňové linky a upozornění na skutečnost, že nemá otevírat neznámým nebo předem neohlášeným

²¹ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 63-64. ISBN 80-85821-48-6.

osobám.²² Současně osoba obdrží i informační leták, kde budou podrobnější informace o tom, čeho je potřeba se vyvarovat, kam se obrátit o pomoc apod.²³

6.2 Opatření zvyšující riziko dopadení pachatele

6.2.1 Pouliční osvětlení

V dobře osvětlených ulicích je redukována možnost nepozorovaného páchání deliktů a navíc v dobře osvětlené ulici je vyšší pravděpodobnost, že si pachatele deliktů někdo z obyvatel či kolemjdoucích všimne.

V Příbrami na základě dlouhodobých analýz kriminality patří k nejpálčivějším bezpečnostním problémům ve městě stále majetková trestná činnost, především krádeže věcí z vozidel. Právě na tuto problematiku se Příbram snaží reagovat různými letákovými akcemi a také projekty. Jedním z těchto projektů je projekt osvětlení rizikových míst. Tento projekt by měl výrazně přispět ke zvýšení bezpečnosti ve městě. Cílem projektu, plánovaného pro rok 2011, je doosvětlit 4 v současnosti nedostatečně osvětlená místa, která byla vytipována na základě analýz, zkušeností strážníků a policistů při hlídkové činnosti a v neposlední řadě také z výsledků dotazníkového šetření, na který odpovídali občané Příbrami. Toto dotazníkové šetření se uskutečnilo v roce 2008 a byl zaměřen na pocit bezpečí. Výběr míst vhodných pro osvětlení je konzultován s odborníky z řad Technických služeb Města Příbram, které veřejné osvětlení provozují.²⁴

²² FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality na rok 2011* [online]. 1. vyd. Příbram: Město Příbram2011, poslední revize 15. 2. 2011. [cit. 1.2:2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram-city.cz/document.php?obrid=14775>.

²³ FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality na rok 2011* [online]. 1. vyd. Příbram: Město Příbram2011, poslední revize 15. 2. 2011. [cit. 1.2:2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram-city.cz/document.php?obrid=14775>.

²⁴ FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality na rok 2011* [online]. 1. vyd. Příbram: Město Příbram2011, poslední revize 15. 2. 2011. [cit. 1.2:2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram-city.cz/document.php?obrid=14775>.

V rámci tohoto projektu bude osvětlen chodník od vlakového nádraží směrem do centra Příbrami (křižovatka ulic Čs. armády a Dvořákovo nábřeží).²⁵ V této oblasti se nachází mezi občany proslulý „dům hrůzy“. Jde o dům ve špatném stavu, který způsobili nepřizpůsobiví nájemníci. Přes tento stav se v něm stále nacházejí nájemníci, především z řad problémových občanů. Nedaleko tohoto domu se nachází vlakové nádraží s hospodou. Tato oblast patří dlouhodobě k rizikovým oblastem a byla již z této oblasti hlášena řada přepadení. Zlepšené osvětlení by mohlo tento problém zmírnit.

Další rizikovou lokalitou z pohledu bezpečnosti, která není dostatečně osvětlena a je zařazena do projektu, je osvětlení Poštovní ulice, v Příbrami V – Zdaboř.²⁶ V této ulici se nachází pošta, které je obyvateli městské části Příbrami V hojně využívána. Najdeme tu i u mladých lidí velmi oblíbenou restauraci Běčko.

Předpokladem projektu je i doosvětlovat rizikové parkovací plochy. Jedno z vytipovaných parkovišť se nachází nedaleko smuteční obřadní síně Hvězdička. Z důvodů umístění parkoviště blízko hřbitova, je toto parkoviště hojně využíváno. Město se umístěním osvětlení do těchto míst snaží zpřehlednit tuto oblast a tím odradit pachatele od konání trestné činnosti.

V Příbrami se v blízkosti Základní školy ve Školní ulici nacházejí dva velmi často využívané podchody, a právě ty se město Příbram rozhodlo z preventivních důvodů osvětlit. Cestu tímto podchodem využívají často jak návštěvníci nedalekého Junior klubu a letního kina, ale také majitelé čtyřnohých mazlíčků a rodiny s dětmi. Po setmění se toto místo stávalo líhništěm různých novodobých umělců z řad sprejerů, a kapucářů. Procházet tímto místem po setmění znamenalo pro kolemjdoucího vysoké riziko přepadení. Město se na základě připomínek lidí, kteří se v této lokalitě

²⁵ FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality na rok 2011* [online]. 1. vyd. Příbram: Město Příbram2011, poslední revize 15. 2. 2011. [cit. 1.2:2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram-city.cz/document.php?obrid=14775>.

²⁶ FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality na rok 2011* [online]. 1. vyd. Příbram: Město Příbram2011, poslední revize 15. 2. 2011. [cit. 1.2:2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram-city.cz/document.php?obrid=14775>.

necítili bezpečně, rozhodlo instalovat do každého z podchodu dvě velká světla typu „antivandal“. Antivandal se vyznačuje vyšší odolností než je tomu u běžných světel. Přestože nové osvětlení vyšlo na 200 tis. korun (město na 71. tis. korun, zbytek pokryla dotace od ministerstva vnitra), lze hodnotit tuto investici jako podařenou.

6.2.2 Poplašná a zabezpečovací zařízení

Poplašná a zabezpečovací zařízení mají v situační prevenci nezastupitelnou roli. Účinnost těchto zařízení instalovaných např. ve školách, obchodech, domácnostech a autech je vcelku prokazatelná jak zvýšeným počtem zatčených pachatelů, tak i vyšší objasněností deliktů, při srovnání s jinými nechráněnými objekty.

Za účelem ztížení a kontroly vstupu eventuálních pachatelů vloupáním jsou používány různé typy zabezpečovacích zařízení např. zámky, dveře, okna. Pachatelé krádeže vloupáním při rozhodování o napadení určitého objektu musí pečlivě zvážit typ zámků, dveří, velikost oken i např. obtížnost otevření zámku paklíčem.

6.3 Opatření snižující potencionální zisk pachatele

6.3.1 VIN kódy

VIN kódy patří mezi hojně využívané techniky označování majetku, převážně automobilů. Toto označení má pachateli ztížit možnost s takto označeným majetkem disponovat. VIN kód auta je unikátní a kompletní číslo každé karoserie vozu. Jedná se o jedinečné označení vozu, díky kterému lze po ukradeném voze pátrat u nás i v zahraničí. Je nemožné hledat vůz podle jednotlivých kódů. Policisté potřebují znát kompletní VIN kód auta Tento kód se skládá ze 17 čísel a nechává se vyleptat na všechna skla vozu. VIN kód auta je veden v Evropské databance a v případě ztráty se začne s pátráním podle něj. Pojišťovny navíc na takto zabezpečená vozidla poskytují určité slevy.

6.4 Ostatní opatření

6.4.1 Sociální poradenství ve finanční oblasti

Od loňského roku má Město Příbram zaregistrovanou službu odborné sociální poradenství. Nejen občané města, ale celého příbramského regionu, budou moci bezplatně využívat služby zaměřené na sociální poradenství a pomoc obětem trestné činnosti a domácího násilí. Od zahájení provozu se na sociální pracovníky poskytující toto bezplatné poradenství obrací stále více a více občanů. Většina žadatelů přišla řešit své finanční problémy. Příbram se snaží na tento stav pružně reagovat, a proto by ráda těmto žadatelům zajistila speciální dluhové poradenství. Dlouholetou zkušenost s tímto poradenstvím má Sdružení pro probaci a mediaci v justici, o.s., a právě s tímto sdružením by rádo Město Příbram navázalo spolupráci. Sdružení by zajistilo individuální poradenství zaměřené na pomoc při řešení problémů s nezvládnutými dluhy a nízkou finanční gramotností občanů. Poradenství bude obsahovat pomoc při mapování dluhů, jednání s věřiteli, řešení exekucí, zpracování žádostí o tzv. osobní bankrot, pomoc při soudních přích a také posilování finanční gramotnosti žadatelů. Vzhledem k tomu, že každý nemá možnost pravidelně docházet na určité místo v předem určený čas, by se část poradenství odehrávala tzv. v terénu, kdy by pracovník docházel za klientem.²⁷

Součástí projektu je i realizace 2 kurzů zaměřených na finanční gramotnost a řešení zadluženosti. Kurzu se mohou zúčastnit jak mladiství klienti (zde je kladen důraz především na oblast prevence vzniku zadluženosti), tak i dospělé osoby (naopak je akcentován prvek řešení zadluženosti). Lze předpokládat, že vzhledem k finanční krizi, která je celosvětovým problémem, bude o tento program velký zájem.²⁸

²⁷ FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality na rok 2011* [online]. 1. vyd. Příbram: Město Příbram2011, poslední revize 15. 2. 2011. [cit. 1.2:2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram-city.cz/document.php?obrid=14775>.

²⁸ FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality na rok 2011* [online]. 1. vyd. Příbram: Město Příbram2011, poslední revize 15. 2. 2011. [cit. 1.2:2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram-city.cz/document.php?obrid=14775>.

7 Městské kamerové dohlížecí systémy

Městské kamerové dohlížecí systémy (MKDS), průmyslová televize, uzavřené televizní okruhy mají velký význam v oblasti situační prevence kriminality ve městech i v celé České republice.

Úkolem Městského kamerového dohlížecího systému (MKDS) je dohlížet na vytváření bezpečných zón v určitých částech města, především v místech, kde je kriminalita zvýšená. Instalace MKDS se provádí v místech největšího výskytu obyvatel a návštěvníků měst. Jedná se zejména o různé ulice, křižovatky, pěší zóny, náměstí, obchodní a nákupní centra, parkoviště, prostory před poštami, autobusová a vlaková nádraží, úřady, školky a školy, fotbalové stadiony, prostory před diskotékami, místa s výskytem pouliční prostituce a pohybem závadových osob a okrajové části města. MKDS slouží k dohledu na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce, dodržování čistoty či odhalování přestupků a jiných správních deliktů. Dále k dohledu na dodržování čistoty na veřejných prostranstvích v obci a k dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu. Zaznamenává také možná protiprávní jednání přestupců či pachatelů.

Provozování MKDS musí být v souladu se zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a se zákonem 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, a také v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních dat, ve znění pozdějších předpisů. MKDS musí monitorovat pouze veřejné prostranství. Tím se rozumí podle § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící k obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. Riziková místa měst a obcí vhodná k nasazení MKDS stanovuje na základě podrobných analýz Policie ČR.²⁹

MKDS přinášejí okamžitý výsledek (snížení kriminality na vytypovaném místě), musí však být součástí celkové strategie prevence kriminality v určité lokalitě. MKDS

²⁹ KAHAN. Zpravodaj MěÚ Příbram, ročník XIX. únor 2010, Městský úřad – odbor kultury, sportu a informačních služeb.

přispívají ke koordinaci společných preventivních akcí představitelů měst, policie, hasičů a záchranné služby. Snahou těchto subjektů je mít přehled o nejrizikovějších místech daného města. MKDS to umožňují a přitom ještě ušetří několik strážníků a policistů v terénu, kteří se mohou věnovat jiným částem města. MKDS nejsou však všelékem a samospasitelné. Nejsou fyzickou bariérou, ani nemají nahrazovat policistu či strážníka, kteří mohou okamžitě zasáhnout. Kamerovým monitoringem se snižuje kriminalita a zvyšuje pocit bezpečí u občanů - vzrůstá důvěra občanů k policii. Kriminalita se sice z části přesouvá do jiných – vedlejších ulic, lokalit, ale na to reaguje policie a komunita operativně jinými opatřeními. MKDS mají i tzv. odstrašující psychologický efekt – přítomnost kamer značně stimuluje jednání lidí.³⁰ Zajímavou zkušeností byla instalace tzv. kamerových kamuflů, kdy jde pouze o vnější kryty bez vnitřní optiky a elektroniky. Takto „vybavené“ kamery je možno velmi operativně přesunovat, aniž by to průměrný občan zpozoroval.

Obrazový signál MKDS ze zákona není určen pro veřejnost, nýbrž pouze pro Policie ČR a obecní policie a má taxativně určený účel. Manipulaci s příslušnou technikou musí provádět pouze kompetentní a vyškolená obsluha. K záznamům je zakázán přístup nepovolaným osobám. O monitorování veřejného prostranství musejí být občané města i návštěvníci zřetelně a srozumitelně informováni.

Monitoring MKDS je od jeho vybudování v Příbrami, tj. od roku 1999, prováděn nepřetržitě 24 hodin denně po dobu 365 dní v roce strážníky městské policie (MP). Obsluha MKDS je povinna sledovat veřejná prostranství a v případě zjištění protiprávního jednání ihned vyrozumět strážníky MP Příbram. V případě, že se jedná o trestnou činnost, uvědomí obsluha MKDS zároveň i Policii ČR. V roce 2008 došlo k propojení výstupu z MKDS i na Obvodní oddělení Policie ČR v Příbrami a zde je, obdobně jako u MP, tento systém nepřetržitě policisty monitorován.³¹

³⁰ KONÍČEK, T. JUDr., KŘEČEK, S. Ing., KOCÁBEK, P. JUDr. Městské kamerové dohlížecí systémy. Praha: Themis, 2002. str. 10. ISBN 80-7312-038-0.

³¹ KAHAN. Zpravodaj MěÚ Příbram, ročník XIX. únor 2010, Městský úřad – odbor kultury, sportu a informačních služeb.

Využití MKDS městskou policií má zákonné opodstatnění. Dle zákona o obecní policii mají obecní (městské) policie za úkol zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku. Pod pojmem veřejný pořádek je chápána ochrana pravidel chování lidí na veřejnosti, která nejsou sice výslovně formulována v právních normách, ale jejich zachování je podle panujících obecních názorů v určitém místě a čase nutnou podmínkou spořádaného společenského soužití. Na základě § 24a a 24b zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, je obecní policie oprávněna zpracovat údaje, které potřebuje k plnění úkolů zákona o obecní policii nebo jiného zvláštního zákona. Obecní policie může také tyto údaje poskytnout Policii ČR, orgánům obce a dalším orgánům, je-li to nutné k plnění jejich úkolů. Obecní policie je dále oprávněna pořizovat zvukové nebo obrazové záznamy z míst veřejně přístupných. Obecní policie poskytuje osobní údaje policii, orgánům obce a dalším orgánům veřejné moci, je-li to nutné k plnění jejich úkolů. Jsou-li k pořizování záznamů zřízeny stálé automatické technické systémy, je obecní policie povinna informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem zveřejnit.³²

Příbram má od roku 1999 do současnosti 14 kamerových bodů, které byly umístěny na základě statistiky trestné činnosti, výsledků sociologického šetření zaměřeného na pocit bezpečí občanů v Příbrami.

1. Příbram II – Václavské náměstí 104
2. Příbram I – náměstí T. G. Masaryka 145
3. Příbram I – náměstí T. G. Masaryka 1
4. Příbram I – Generála Tesaříka 117
5. Příbram I – Generála Tesaříka 114
6. Příbram VII – náměstí 17. listopadu 288
7. Příbram VII – náměstí 17. listopadu 305
8. Příbram VII – Legionářů 400
9. Příbram II – Dlouhá 106
10. Příbram VIII – Čechovská 111

³² KAHAN. Zpravodaj MěÚ Příbram, ročník XIX. únor 2010, Městský úřad – odbor kultury, sportu a informačních služeb.

11. Příbram III – Rynecěk 148
12. Příbram VIII – Brodská 106
13. Příbram VII – Jana Drdy 489
14. Příbram VII – Legionářů 378

8 Republikový výbor pro prevenci kriminality

Diskuze zodpovědných pracovníků státních orgánů, institucí a dalších odborníků vyústily v přijetí usnesení vlády č. 617 ze dne 3. listopadu 1993, které mělo za následek zřízení mezirezortního orgánu odpovědného za vytvoření preventivní politiky vlády ČR. V roce 1994 se konstituoval Republikový výbor pro prevenci kriminality (RVPPK), jehož předsedou byl jmenován ministr vnitra.³³ Jedná se o mezirezortní metodický koordinační orgán zřízen při ministerstvu vnitra

V současné době jsou členy RVPPK zástupci ministerstva vnitra, ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, ministerstva práce a sociálních věcí, ministerstva spravedlnosti, ministerstva zdravotnictví, ministerstva obrany, ministerstva pro místní rozvoj, ministerstva financí, Nejvyššího státního zastupitelství, Policejního prezidia, Mezirezortní protidrogové komise a Mezirezortní komise pro záležitosti romské komunity.³⁴ Předsedou RVPPK je ministr vnitra a výkonným místopředsedou jeho první náměstek, do jehož činnosti spadá oblast veřejného pořádku a bezpečnosti.

Úkolem výboru je koordinační činnost mezi jednotlivými subjekty, spolupráce s občanskými hnutími, církevními a sdělovacími prostředky, podporovat místní preventivní aktivity a vznik místních komisí pro prevenci kriminality, posuzovat účinnost preventivních programů, předkládání vládě zpráv o účinnosti prevenci kriminality v ČR.³⁵ RVPPK by měl podporovat na místní úrovni komisi pro prevenci kriminality (KPPK), která se v praxi osvědčila a osvědčuje.

8.1 Komise pro prevenci kriminality

Iniciativa zřízení Komise pro prevenci kriminality (KPPK) by měla vycházet od starostů či obecních rad. Je třeba vzít v úvahu, že volení zástupci občanů mají

³³ KONÍČEK, T. JUDr., KŘEČEK, S. Ing., KOCÁBEK, P. JUDr. *Městské kamerové dohlížecí systémy*. Praha: Themis, 2002. str. 8. ISBN 80-7312-038-0.

³⁴ KONÍČEK, T. JUDr., KŘEČEK, S. Ing., KOCÁBEK, P. JUDr. *Městské kamerové dohlížecí systémy*. Praha: Themis, 2002. str. 8. ISBN 80-7312-038-0.

³⁵ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 88. ISBN 80-85821-48-6.

při dobré spolupráci se zainteresovanými subjekty nejlepší předpoklady získat přehled o sociálněpatologické a kriminální situaci v místě svého působení a mohou tak efektivněji posoudit priority místních problémů.³⁶ Sestavením KPPK by měl být pověřen pracovník obvodního úřadu vybraný na základě náročného konkurzního řízení na koordinátora preventivní práce na místní úrovni. Tato funkce by měla mít dostatečnou prestiž, a proto by měl koordinátor být vysoce odborně a organizačně schopný pracovník.³⁷ V Příbrami tuto funkci vykonává již několik let JUDr. Milan Fára. V KPPK by měly být zastoupeny všechny subjekty od státních institucí, přes místní a politická seskupení, regionální, zájmová, charitativní a církevní sdružení až po jednotlivce zajímající se o preventivní práci a mající na ni dostatečné předpoklady.³⁸

8.1.1 Činnost KPPK

Činnost KPPK by se měla zaměřit na odhalování preventivních potřeb regionu z hlediska jeho možného či již existujícího ohrožení různými druhy sociálněpatologických jevů včetně kriminality a na vytváření předpokladů k postupnému odstraňování či regulaci příčin a podmínek sociality či antisociality v místních podmínkách. Tato činnost by měla být zaměřena nejen na ovlivňování potencionálních či faktických pachatelů trestné činnosti, ale též na zajištění bezpečí pro občany regionu, kteří by se za určitých okolností mohli stát oběťmi trestného činu.³⁹

8.1.2 Členové KPPK

Zvláště důležitou roli v KPPK hraje Policie ČR, která by měla koordinátorovi poskytnout podklady (informace o registrované kriminalitě) v takové kvalitě, aby se mohly stát základem pro analýzu kriminality a dalších sociálněpatologických jevů v místě. V KPPK má své místo i městská policie. Spolupráce s ní by měla spočívat

³⁶ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 87. ISBN 80-85821-48-6.

³⁷ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 87. ISBN 80-85821-48-6.

³⁸ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 87. ISBN 80-85821-48-6.

³⁹ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 88. ISBN 80-85821-48-6.

zvláště ve společném postupu při zavádění nových opatřeních v oblasti situační prevence. Členy KPPK by ovšem měly být i další státní, občanská, církevní a jiné instituce, jež by měly být důležitými partnery při vytváření systému sociální prevence. Aktivní roli v KPPK by měla sehrát různá zařízení, která jsou vybavena pro pomoc jedincům v obtížné životní situaci nebo aktuální krizi.⁴⁰ V Příbrami působí K- centrum, Bedna, farní charita aj.

⁴⁰ VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 88. ISBN 80-85821-48-6.

9 Dotazník

V dotazníkovém šetření se respondenti zamyslí nad účinností jednotlivých programů v Příbrami. Práce představí popisně i graficky vyjádření těchto poznatků. Součástí dotazníkového průzkumu je i část, kde si respondenti mají uvědomit, že pokud chtějí něco změnit, musí spolupracovat a mít zájem o informace.

9.1 Metody získávání informací

KOZEL⁴¹ uvádí, že při sběru tzv. primárních dat se nejčastěji využívají tři základní výzkumné metody – pozorování, dotazování a experiment. Nejčastěji využívaný je dotazník, kdy se získávají odpovědi na otázky přímo od respondentů. Jednotlivé otázky se volí podle vhodnosti v konkrétním případě. Hledá se způsob zkontaktování – osobní, internetové, poštou nebo telefonní.

Pozorování je často použito společně s dotazováním. Jedná se o cílevědomé, plánovité a systematické sledování skutečnosti. Určitým druhem pozorování je měření, které může být zúčastněné, nezúčastněné, osobní, neosobní (přístrojové), skryté, zjevné, přímé, nepřímé, nahodilé, záměrné aj.

Nejrozšířenější metoda sběru údajů je dotazování. Mělo by mít jednoduchou strukturu, kdy se nejprve zjišťuje charakter dotazu, poté subjekt dotazu a následně také doba dotazu. Samotné dotazování je velmi náročné, kde se klade důraz na pokládání vhodných otázek. Odpovědi jsou podkladem pro získání požadovaných údajů. V této práci bude použito dotazování pomocí internetu. Dotazy by měly být přímé, jednoduché, konkrétní, užívat by se měla pouze známá slova bez dvojsmyslů a otázky by měly být krátké. Doba dotazování by měla být časově úměrná, jinak dotazovaný ztratí zájem.

⁴¹ KOZEL, R. et al. Moderní marketingový výzkum. Praha, Grada Publishing, 2006, s. 87. ISBN 80-247-0966-X.

Další metodou je experiment (pokus). Používá se velmi často ve vědeckých kruzích. Může být realizován v přirozeném nebo laboratorním prostředí. V této práci nebude použit.

9.2 Výběr respondentů

V této práci byla použita metoda dotazování. Za cílovou skupinu byli určeni obyvatelé Příbrami a přilehlých obcí. Důvodem bylo zjištění rozdílných názorů obyvatel z okolních vesnic, kteří pravděpodobně vnímají kriminalitu na Příbramsku odlišně, než obyvatelé samotné Příbrami. Jednou z hlavních podmínek bylo bydliště v Příbrami či blízkém okolí, věk nad 18 let a produktivní věk. Pohlaví zde nehrálo roli.

Výzkumu se zúčastnilo 71 anonymních respondentů, kteří odpovídali na 15 položených otázek. Otázky byly zformulovány uzavřenou formou, tedy nebylo nutné do dotazníku cokoli doplňovat. Z množství vyplnění dotazníků vyplývá, že dotazování měli o vyplnění zájem a nevyplňovali dotazník tzv. tipovacím způsobem.

9.3 Metody řešení problému

Řešení problému je tvůrčí proces. Metodou se myslí promyšlený, objektivně správný způsob postupu. Volba metod závisí na zaměření práce a přístupu autorky. Mezi základní metody patří:

- komparativní metoda (srovnání) – základní metoda hodnocení, srovnávají se jevy a skutečnosti v rámci odvětví
 - při zpracování práce se porovnávají názory, hypotézy, vlastní i cizí stanoviska
- analogie – myšlenkový postup, kdy při zjištění shody některých znaků, jevů, se usuzuje na shodu i u ostatních jevů, procesů
 - hledá pravidelnost, zákonitost různých jevů, umožňující přenášení z jednoho jevu na druhý a navazování části na celek
- metoda analýzy – myšlenkové rozložení zkoumaného jevu a jeho částí. Rozložením jevu se získá možnost hlouběji zkoumat jednotlivé části, které napomohou pochopení celku.

- syntéza – myšlenkové spojování jednotlivých částí, vyčleněných pomocí analýzy. v jeden celek

Analýza a syntéza se vzájemně prolínají a doplňují. V této práci bylo použito hypotéz, k nimž byly zjišťovány další údaje a souvislosti, které je potvrdily nebo vyvrátily.

9.4 Hypotézy a jejich stanovení

Po seznámení s problémem a podmínkami, které slouží k upřesnění cílů, se vytváří hypotéza. Ta nutí jedince zaujmout kladné či záporné stanovisko. Před samotným dotazníkem autorka předpokládá, že oslovení lidé budou považovat preventivní programy jako smysluplné a budou znát alespoň nějaký preventivní program. K otázce sledování kamerovým systémem budou oslovení zastávat spíše negativní postoj. Otázka ohledně pocitu bezpečí bude v oslovených vyvolávat nespokojenost s postupy města a policie, které vyplývají z jejich špatného obrazu prezentovaného v médiích.

9.5 Dotazník

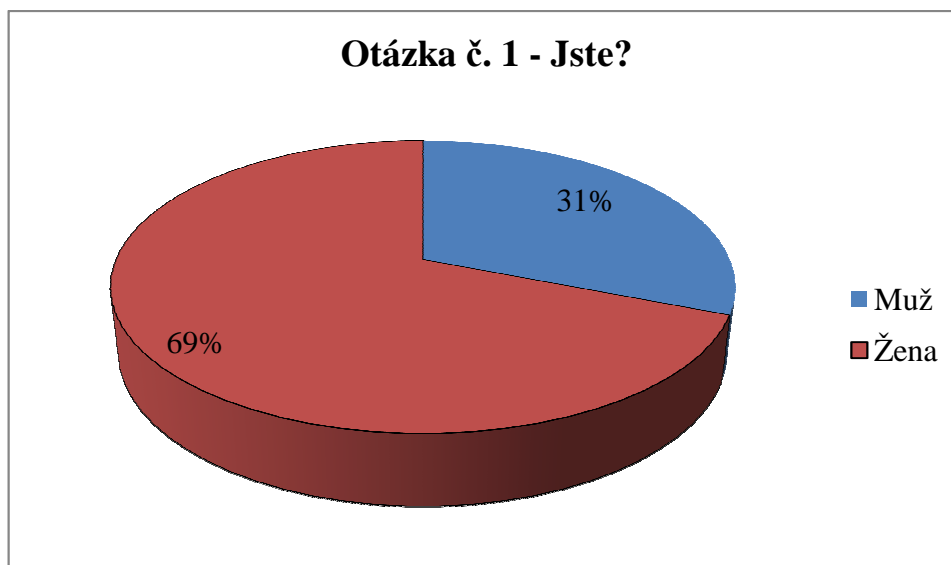
Dotazníkové šetření bylo předloženo od 11. dubna do 17. dubna 2011, prostřednictvím internetu. Celkově se dotazníkového šetření zúčastnilo 71 respondentů, z toho 49 žen a 22 mužů, z čehož lze usuzovat, že ženy měly o vyplňování větší zájem než muži. Věkově byli respondenti rozděleni do těchto skupin. 18 – 25 let: 34 osob, 26 – 35 let: 18 osob, 36 – 45 let: 13 osob, 46 – 55 let: 4 osoby a 56 – a více let: 2 osoby. (Příloha I. – Dotazník).

9.5.1 Tvůrčí část

Tato část se věnuje grafovému vyjádření hodnot, které byly zpracovány z dotazníkového šetření.

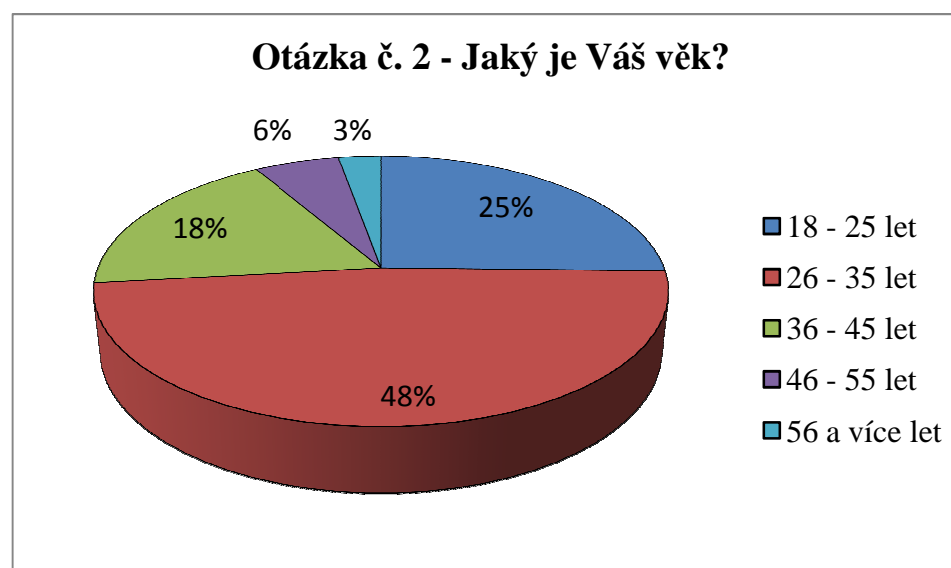
- **Vyhodnocení výsledků – všeobecné údaje**

Graf č. 1: Výsledný počet mužů a žen

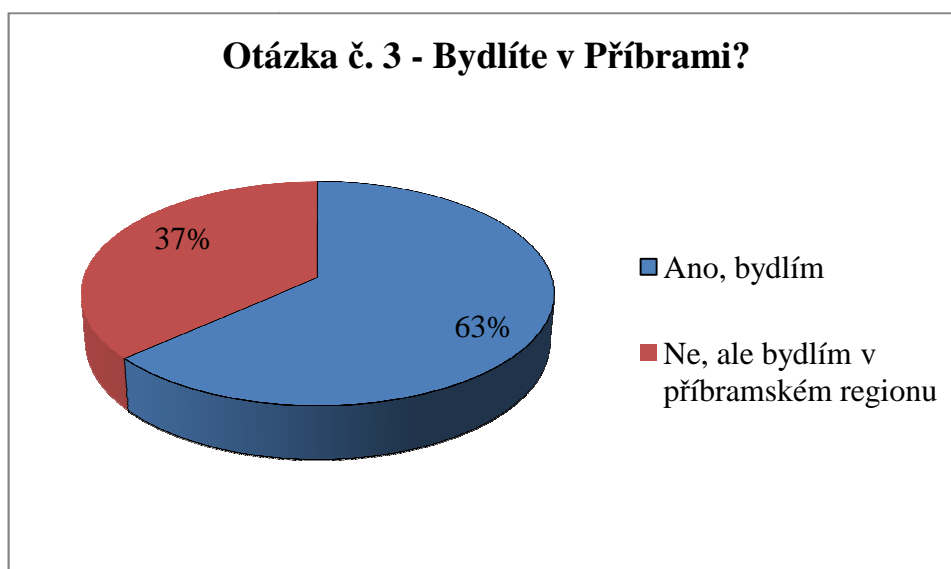
Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 71 respondentů. Příčinou nízkého počtu respondentů může být důvod nedávného vyplňování dotazníků pro Český statistický úřad – Sčítání lidu a z toho pramenící unavenost, jakéhokoliv dotazníkového šetření se zúčastnit. Respondenti, kteří dotazník vyplnili, byli obyvatelé Příbrami a přilehlých obcí, starší 18ti let, především pracující osoby. Mužů bylo méně než žen. Rozdíl mezi počtem pohlaví dotazovaných není autorce znám a v této práci se jím nebude zabývat.

Graf č. 2: Věková kategorie obyvatel

Šetření se zúčastnilo nejvíce osob ve věku 26 – 35 let a nejméně lidí odpovídalo ve věku 56 a více let. Je zřejmé, že lidé v blížícím se důchodovém věku nemají příliš zájem odpovídat na dotazníky, ankety apod. Neumějí dostatečně zacházet s internetem, a také mají obavy, že nebudou znát odpověď na každou otázku. Naopak lidé v tzv. produktivním věku, tedy 26 – 35 let velice rádi dotazník vyplnili. Druhou nejpočetnější skupinou byli osoby ve věku 18 – 25 let. Z toho lze vyvodit závěr, že o dotazník projeví zájem především mladší lidé.

Graf č. 3: Místo bydliště

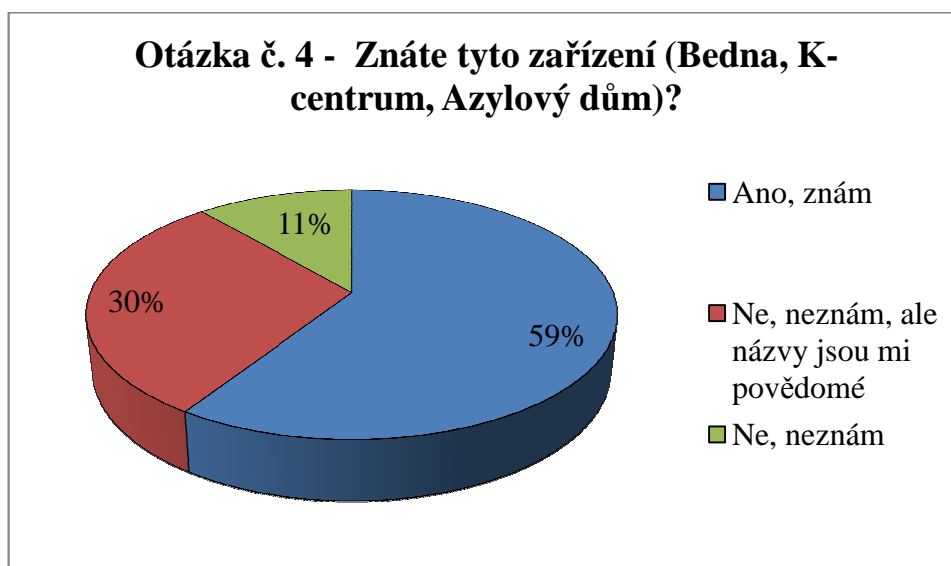

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 63 % respondentů přímo z Příbrami a 37 % respondentů z příbramského okolí. Bydliště mimo Příbram či příbramský region nevedl žádný z respondentů.

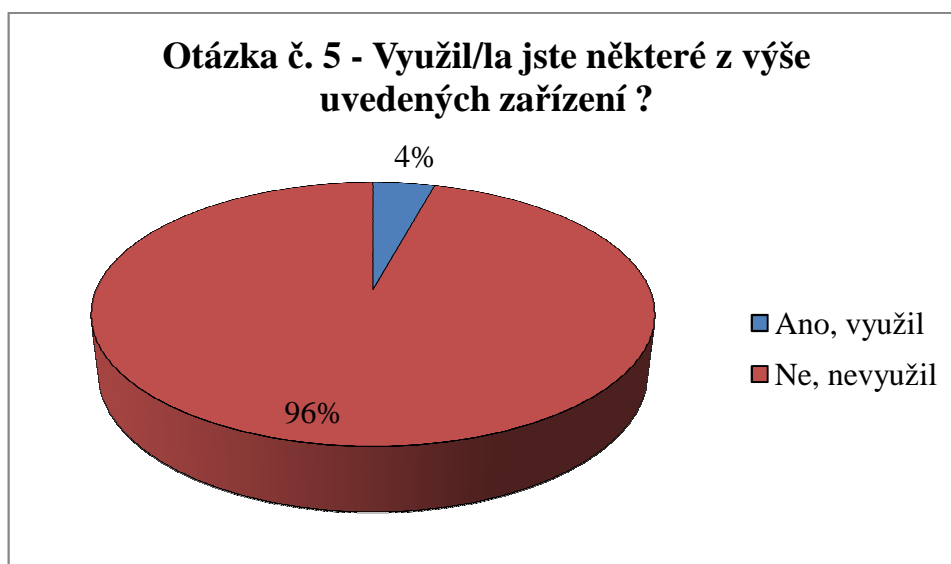
- **Vyhodnocení výsledků – znalost zařízení a využití zařízení**

Šetření ukázalo, že více než polovina (59 %) dotázaných zná alespoň jedno ze zařízení uvedených v dotazníku. Nejvíce zařízení zná skupina osob ve věku 26 – 35 let, nejméně pak překvapivě skupina osob ve věku 18 – 25 let. Zařízení využili pouze 4 % respondentů. Jako povědomé názvy pak uvedlo nejvíce osob ve věku 18 – 25 let. Z toho lze vyvodit závěr, že největší znalost či povědomost projeví osoby, pro které jsou zařízení určena.

Graf č. 4: Znalost zařízení

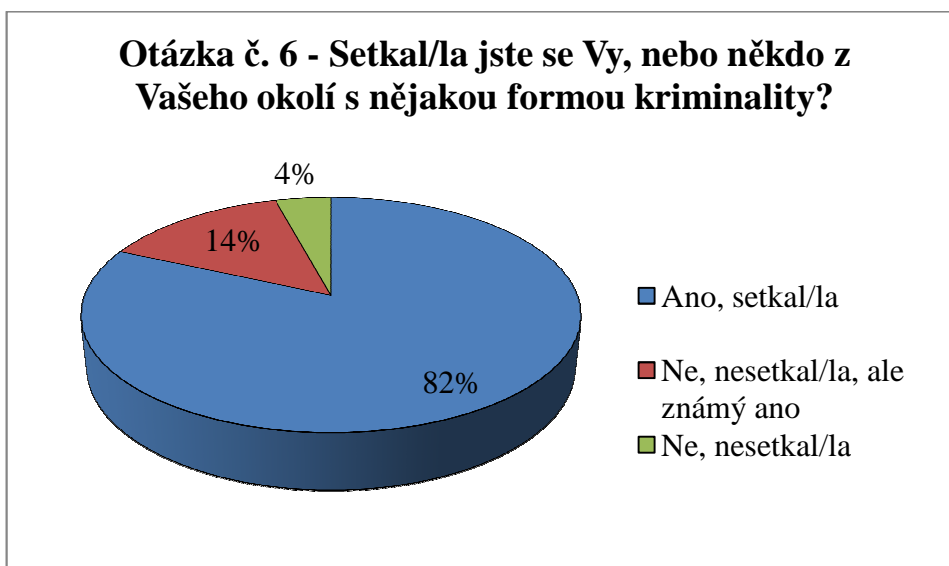
Graf č. 5: Využil/la jste nějaké z výše uvedených zařízení?

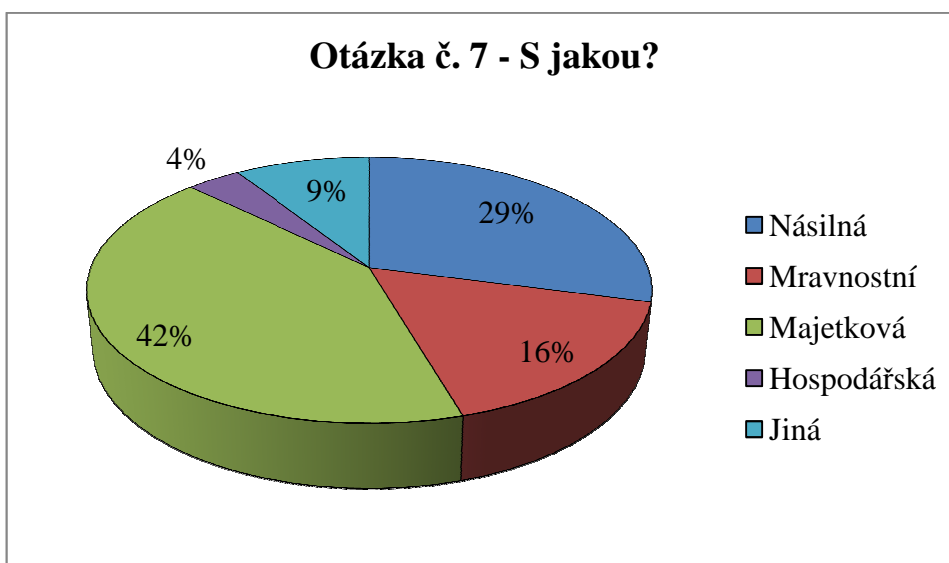
- Vyhodnocení výsledků – zkušenosti s kriminalitou**

Šetření prokázalo, že respondenti se již s kriminalitou setkali. Nejčastěji se respondenti setkali s majetkovou kriminalitou, po ní hned s kriminalitou násilnou. Respondentům byla nabídnuta možnost zaškrtnout více druhů kriminality než pouze jednu. Šetřením se zjistilo, že největší zkušenosti s majetkovou kriminalitou mají osoby v produktivním věku (26 – 45 let).

Graf č. 6: Setkal/la jste se Vy, nebo někdo z Vašeho okolí s nějakou formou kriminality?

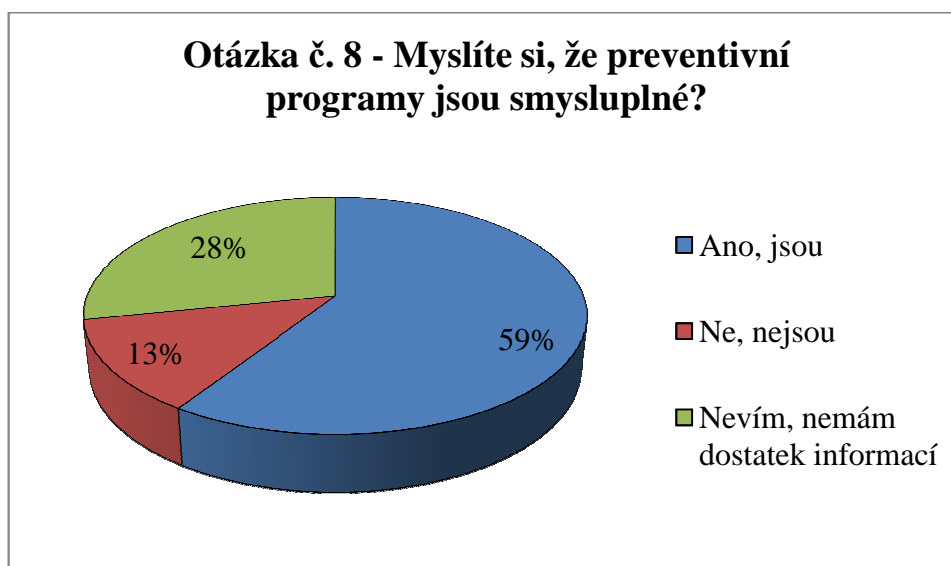
Graf č. 7: S Jakou?

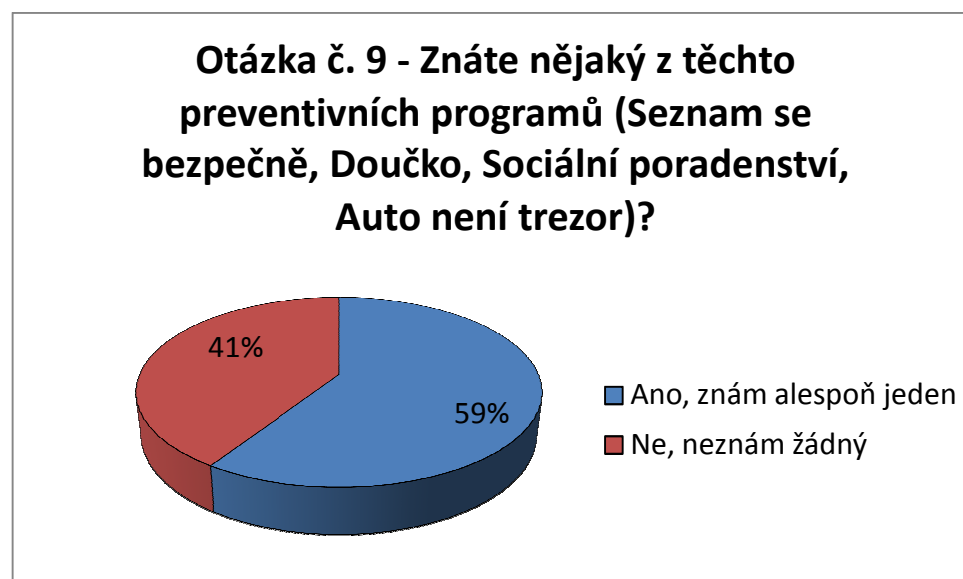
- Vyhodnocení výsledků – preventivní programy**

Šetření prokázalo, že více než polovina respondentů (59 %) považuje preventivní programy za smysluplné. Jde o skupinu respondentů v rozmezí 26 – 35 let.

Graf č. 8: Myslíte si, že preventivní programy jsou smysluplné?

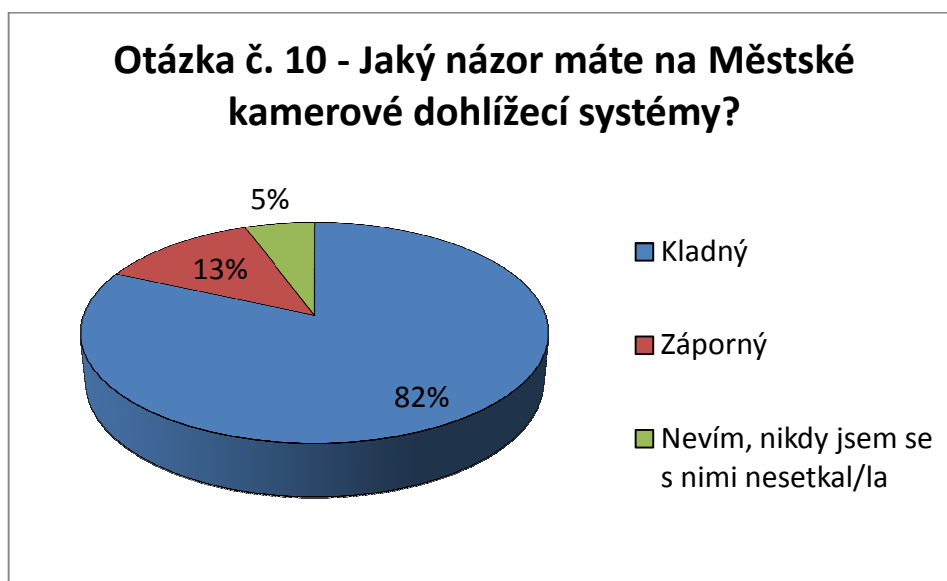
Graf č. 9: Znáte nějaký z těchto preventivních programů (Seznam se bezpečně, Doučko, Sociální poradenství, Auto není trezor)?

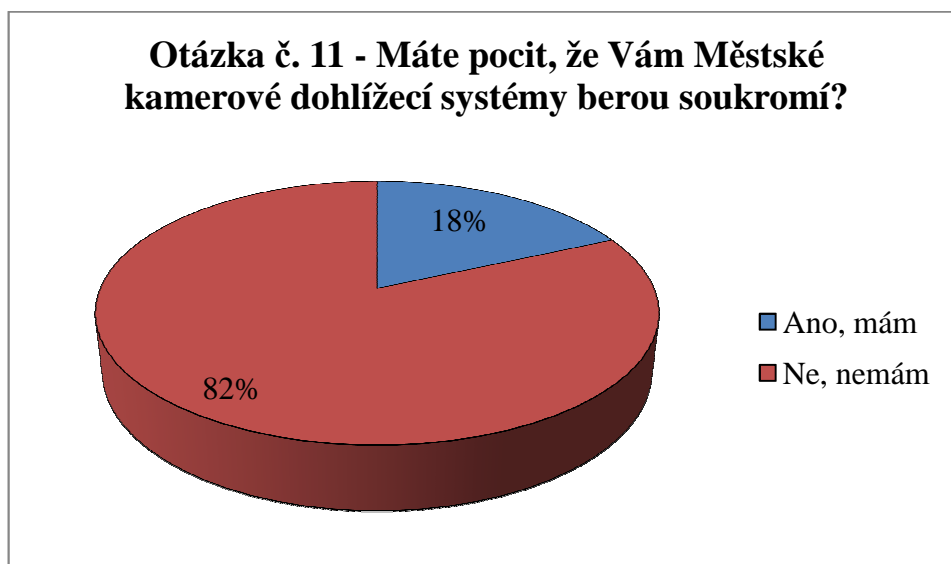
- **Vyhodnocení výsledků – Městské dohlížecí kamerové systémy**

Šetřením se zjistilo, že více než polovina respondentů (82 %), zastává kladný názor vůči Městským kamerovým dohlížecím systémům a pouze 5 % respondentů se s nimi ještě nesešlo. Většina respondentů (82 %) nemá pocit, že by jim Městské kamerové dohlížecí systémy brali soukromí.

Graf č. 10: Jaký názor máte na Městské dohlížecí kamerové systémy?

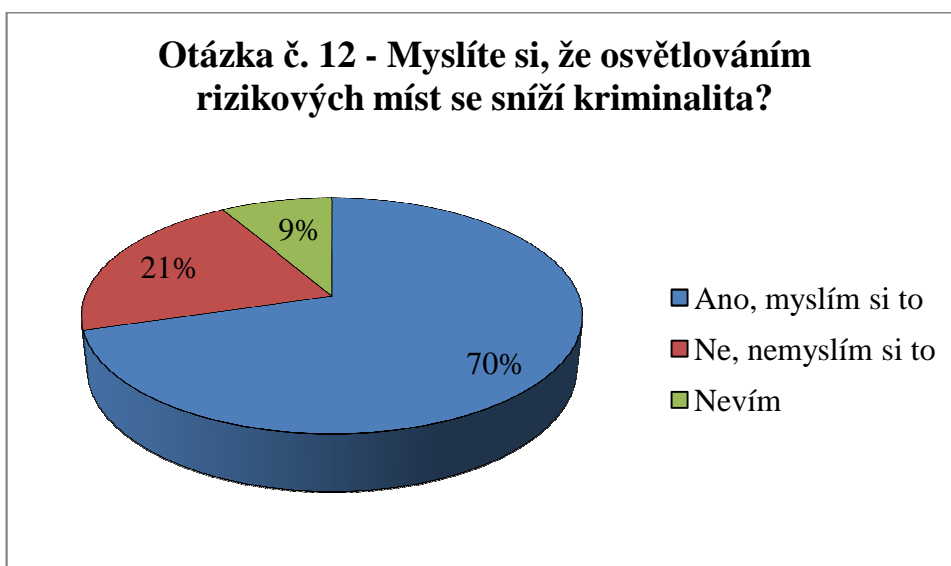
Graf č. 11: Máte pocit, že Vám Městské kamerové dohlížecí systémy berou soukromí?

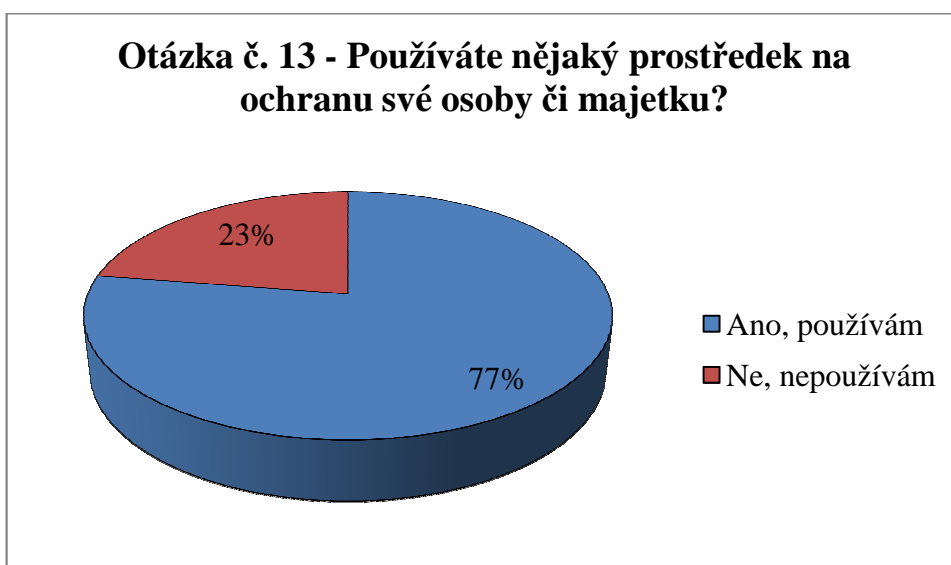
- Vyhodnocení výsledků – Osvětlování rizikových míst a ochranných prostředků**

Šetřením se zjistilo, že více než polovina respondentů (70 %) si myslí, že osvětlením rizikových míst se sníží kriminalita. Většina oslovených respondentů (77 %) používá na svoji či ochranu majetku různé pomůcky. Věkově mladší lidé používají ochranné prostředky častěji, než starší občané. Mezi nejčastěji používané pomůcky patří ty, které jsou uvedeny v první a druhé odpovědi. (Příloha I. Dotazník)

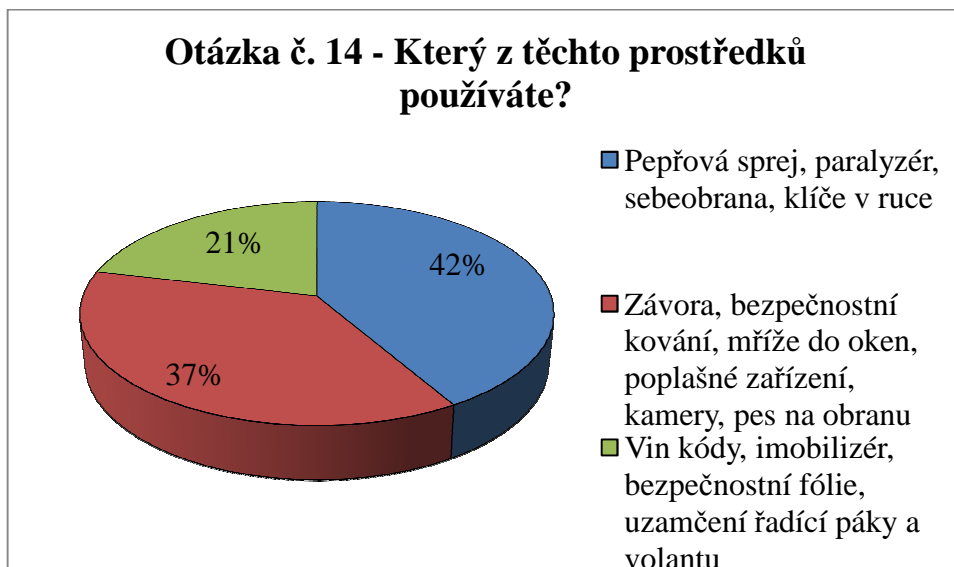
Graf č. 12: Myslíte si, že osvětlováním rizikových míst se sníží kriminalita?

Graf č. 13: Používáte nějaký prostředek na ochranu své osoby nebo majetku?

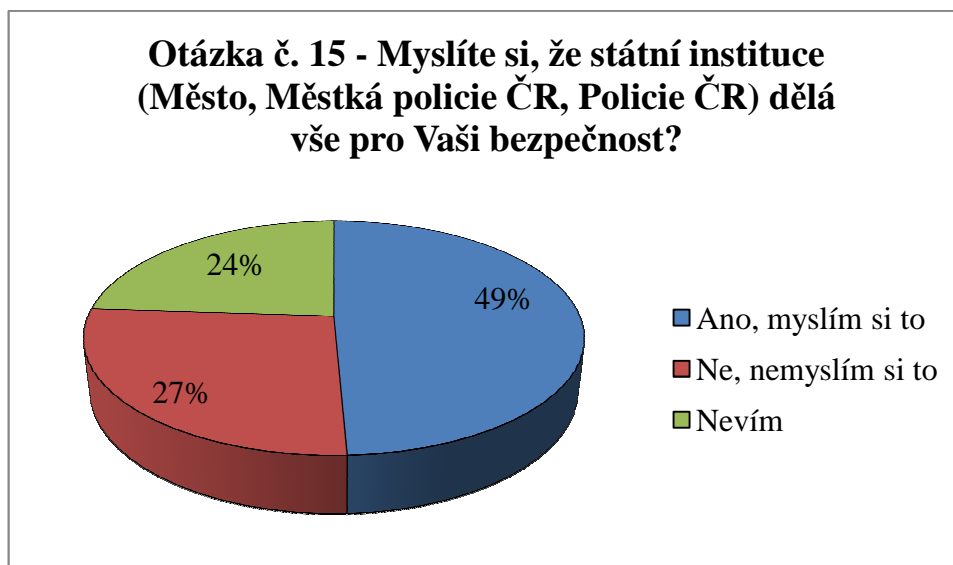

Graf č. 14: Který z těchto prostředků používáte?

- **Vyhodnocení výsledků – Spokojenost s prací státních institucí (Město, Městská policie, Policie ČR)**

Graf č. 15: Myslíte si, že státní instituce (Město, Městská policie, Policie ČR), dělá vše pro Vaši bezpečnost?

Závěr

Kriminalita se stala součástí našich životů, a proto ji vymýtit nepůjde tak snadno. Vina se může přičítat Policii ČR, současné vládě, ekonomické krizi a z ní plynoucí nezaměstnanosti, nízké vzdělanosti delikventů apod. To nám ovšem nebrání hledat formou různých projektů či programů, cesty k jejímu snížení.

Cílem práce bylo objasnění jednotlivých pojmů používaných v kriminalitě, zmapování jednotlivých programů v Příbrami a zjištění, jak je vnímají samotní občané. Práce se dále dotkla problematiky pořizování videozáznamů. Cíl práce byl splněn – byly zmapovány jednotlivé pojmy a programy, zmíněna problematika Městských kamerových dohlížecích systémů a část práce se zabývala i Komisí pro prevenci kriminality. Je důležité, aby si obyvatelé Příbrami uvědomili, že pokud chtějí něco změnit, musí spolupracovat a projevovat zájem o větší informovanost, právě to je i součástí dotazníkového průzkumu, kterého se pomocí internetu zúčastnilo 71 respondentů.

Hlavní hypotéza byla taková, že lidé budou považovat preventivní projekty jako smysluplné a budou znát alespoň jeden program z nabízených. Tato hypotéza se potvrdila. Více než polovina respondentů (59 %) na tuto otázku odpověděla kladně.

Další z hypotéz byla taková, že respondenti budou k otázce sledování kamerovým systémem zastávat negativní postoj. Tato hypotéza se nepotvrdila, neboť 82 % mladých respondentů, kteří se dotazníkového šetření zúčastnili v největším počtu, se přiklonilo k odpovědi: „Nemám pocit, že by mi Městské kamerové dohlížecí systémy brali soukromí.“ Z toho lze vyvodit závěr, že lidé o nich mají již dostatečné informace a nepovažují je za nepřátele.

Poslední hypotézou byla skutečnost, že lidé budou projevovat nespokojenost s postupem státních institucí v otázce bezpečí obyvatel. Zde již výsledky nebyly tak jednoznačné jako u hypotézy předešlé. Sice se 49 % respondentů přiklonilo k souhlasné odpovědi, ale více jak čtvrtina respondentů nevěděla. Překvapujícím zjištěním je

skutečnost, že již 77 % obyvatel se nespolehá na státní instituce, ale vlastní prostředky na svoji vlastní ochranu či na ochranu svého majetku.

Závěrem autorka konstatuje, že mezi obyvatelstvem je znalost preventivních projektů na vysoké úrovni a lidé je považují za přínosné. Nesmí se ovšem tzv. usnout na vavřínech. Vznikat by měly stále nové neziskové organizace a preventivní projekty, které budou čelit kriminalitě. Zlepšit by se měla informovanost z řad státních institucí, čímž by se zvedla celospolečenská prestiž a povědomí u občanů.

Seznam literatury

Literární zdroje

1. JEDLIČKA, R. et al., *Děti a mládež v obtížných životních situacích*. 1. vyd. Praha: Themis, 2004, str. 480. ISBN 80-7312-038-0.
2. KONÍČEK, T. JUDr., KŘEČEK, S. Ing., KOCÁBEK, P. JUDr. *Městské kamerové dohlížecí systémy*. Praha: Themis, 2002. str. 87. ISBN 80-7312-038-0.
3. KOZEL, R. et al. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing, 2006, str. 280. ISBN 80-247-0966-X.
4. NEŠPOR K., PERNICOVÁ H., CSÉMY L., *Jak zůstat fit a předejít závislostem*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. str. 120. ISBN 80-7178-299-8.
5. NOVOTNÝ, P. *Epidemie delikvence*. 1. vyd. Liberec: Dialog, 2006. str. 64. ISBN 80-86761-45-2.
6. PRESL, J. MUDr., *Drogová závislost*. 2. vyd. Praha: MAXDORF, 1995. str. 87. ISBN 80-85800-25-X.
7. RIESL P. MUDr., CSc. *Lesk a bída drog*. Olomouc: Votobia, 1999. str. str. 94. ISBN 80-7198-348-9.
8. SCHEINOST, M. et al., *Kriminalita očima kriminologů* 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. str. 238. ISBN 978-80-7338-096-0.
9. SVATOŠ, R., *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. str. 118. ISBN 978-80-86708-81-2.

10. VEČERKA, K. PhDr. CSc et al. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha: Themis, 1997. str. 159. ISBN 80-85821-48-6.
11. VESECKÁ, R., CHROMÝ, J. *Kriminalita, veřejnost a média*. Praha: Linde Praha, 2009. str. 124. ISBN 978-80-7201-772-0.

Internetové zdroje

1. AUTOSKLO TS. Leptání VIN kódu auta. [online]. 2011, [cit. 1. dubna 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.autosklots.cz/vin-kod-auta>.
2. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání* [online]. 2001, poslední revize 26. 10. 2005. [cit. 15. února 2011]. Dostupný z WWW: http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/o/13-2141-03-2_2_struktura_obyvatelestva.
3. FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality pro rok 2008* [online]. 2008, poslední revize 20. 10. 2008, [cit. 1. února 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.pribramcity.cz/index.php?vid=878&nad=000009000001000053000189>.
4. FÁRA M. JUDr. *Městský program prevence kriminality na rok 2011* [online]. 1. vyd. Příbram: Město Příbram 2011, poslední revize 15. 2. 2011. [cit. 1. února 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram-city.cz/document.php?obrid=14775>.

5. MPSV. *Vývoj nezaměstnaných v kraji* [online]. 2011, poslední revize 6.12 2010. [cit. 31. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.pribram.cz/clanek-nezamestnanost-ceka-se-na-sezonni-prace-zejmena-na-pribramsku>.
6. NUSL R. *Vzdělanému učiteli kyberšikana nehrozí, říká Riško* [online].2010, poslední revize 11. 3. 2011, [cit. 31. března 2011]. Dostupný z WWW: http://pribramsky.denik.cz/zpravy_region/kybersikana20100326.html.
7. Pedagogicko-psychologická poradna Brno. *Minimální preventivní program* [online]. 2007, poslední revize 5. 3. 2011, [cit. 15. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.poradenskecentrum.cz/mpp.php>.
8. Redakce. *Nová doba: děti si ubližují přes sms nebo Facebook* [online]. 2011. poslední revize 11. 3. 2011, [cit. 31. března 2011]. Dostupný z WWW: http://www.denik.cz/z_domova/nova-doba-deti-si-ublizuji-pres-sms-nebo-facebook.html.
9. SEZNAM. *Seznam se bezpečně.* [online]. 2008, poslední revize 15. 3. 2011. [cit. 15. března 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.seznamsebezpecne.cz/>.
10. SVAZ DŮCHODCŮ ČESKÉ REPUBLIKY, o.s. krajská rada Středočeského kraje. *Činnost MěO SDČR Příbram v roce 2010.* [online]. 2010, [cit. 3. ledna 2011]. Dostupný z WWW: http://www.sdcr-stc.estranky.cz/clanky/pribram/pribram_2010.html.
11. WIKIPEDIA. *Kriminologie* [online]. poslední revize 11. 1. 2011, [cit. 31. ledna 2011]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kriminologie>.
12. WOLFOVÁ K. *O projektu MZDM Bedna.* [online]. 2010, poslední revize 10. 2. 2011 [cit. 15. března 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.ponton.cz/o-pontonu/>.

Ostatní zdroje

1. KAHAN. Zpravodaj MěÚ Příbram, ročník XIX. únor 2010, Městský úřad – odbor kultury, sportu a informačních služeb.

Seznam Příloh

Příloha I. – Dotazník

Vážený respondente/respondentko,

jsem studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií v Příbrami, obor bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě. Tento rok (2011) budu na této škole zpracovávat bakalářskou práci s názvem Aktuální otázky řešení prevence kriminality v příbramském regionu a její součástí je tento dotazník, který mi pomůže odpovědět na cíle mé práce, zda je na Příbramsku dostatečně řešena prevence kriminality, zda jsou programy/projekty spojené s prevencí účinné.

Poukázat na jejich mezery a navrhnout případné úpravy, které zaručí vyšší pocit bezpečí na Příbramsku.

Žádám Vás o důkladné vyplnění. Dotazník je anonymní a bude sloužit výhradně k potřebám Vysoké školy evropských a regionálních studií.

Mnohokrát děkuji za Váš čas a ochotu, Petra Kročilová

Není-li uvedeno jinak, u každé otázky označte pouze jednu Vámi zvolenou odpověď.

1. Jste?

muž

žena

2. Jaký je Váš věk?

18 - 25

26 - 35

36 - 45

46 - 55

56 a více

3. Bydlíte v Příbrami?

ano, bydlím

ne, ale bydlím v příbramského regionu

ne, nebydlím

4. Znáte tyto zařízení? (BEDNA, K-CENTRUM, AZYLOVÝ DŮM)

ano, znám

ne, neznám, ale názvy jsou mi povědomé

ne, neznám

5. Využil/la jste nějaké z výše uvedených zařízení? (vyplňte pouze při odpovědi „ano“ na otázku číslo 4)

ano, využil

ne, nevyužil

6. Setkal/la jste se Vy, nebo někdo z Vašeho okolí s nějakou formou kriminality?

ano, setkal

ne, ale známý ano

ne, nesetkal

7. S jakou? (vyplňte pouze při odpovědi „ano“ na otázku číslo 6)

násilná

mravnostní

majetková

hospodářská

jiná

8. Myslíte si, že preventivní programy jsou smysluplné?

ano, jsou

ne, nejsou

nevím, nemám dostatek informací

9. Znáte nějaký z těchto preventivních programů? *Seznam se bezpečně, Doučko, Sociální poradenství, Auto není trezor.*

ano, znám alespoň jeden

ne, neznám žádný

10. Jaký názor máte na městské kamerové dohlížecí systémy?

kladný

záporný

nevím, nikdy jsem se s nimi nesetkal/la

11. Máte pocit, že Vám kamerové dohlížecí systémy berou soukromí?

ano, mám

ne, nemám

12. Myslíte si, že osvětlováním rizikových míst se sníží kriminalita?

ano, myslím si to

ne, nemyslím si to

nevím

13. Používáte nějaký prostředek na ochranu své osoby nebo majetku?

ano, používám

ne, nepoužívám

14. Který z těchto prostředků používáte? (vyplňte pouze při odpovědi „ano“ na otázku číslo 1)

pepřový sprej, paralyzér, sebeobrana, klíče v ruce

závora, bezpečnostní kování, mříže do oken, poplašné zařízení, kamery, pes na obranu

vin kódy, imobilizér, bezpečnostní fólie, uzamčení řadicí páky a volantu

15. Myslíte si, že státní instituce (Město, Městská policie, Policie ČR) dělá vše pro Vaši bezpečnost?

ano, myslím si to

ne, nemyslím si to

nevím